יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocz towa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשן

הייַנט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 234 | Łódź, Wtorek. 8 października 1935. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאָדז, דינסטאג, י״א תשרי תרצ״ו | № 234

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע : לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

אַ ים פון בלוט אין אַביסיניען

מוראדיגע שלאַכטען ביים איינעמען אַדואַ. — טויזענדער אומגעקומענע פון ביידע צדדים. — די אַביסיניער פאַרטיידיגען זיך מיט איבערנאַטירליכער העלדישקייט. —

נעגוס זאָגט, אַז ס׳איז נאָך נישט דער אָנהויב...

אַ די ס אַ ב ע ב אַ, 7 (ספּ. טעל.)

נעכטען, 5 מיט 20 מינוט אין דער פריה האָט דאָס אַביסינישע מיליטער פערלאָזט אַדואַ. במשך פון 18 שעה איז די שטאָט 6 מאָל איבערגעגאַנגען פון האַנט צו האַנט. די שלאַכטען זענען געווען אויסערגעוועהנליך בלוטיגע. אַלע הייזער פון שטאָט זענען פערניכטעט געוואָרען. די גאַנצע שטאָט איז אַ חורבה. די ציווילע בעפעלקערונג האָט מען מיט 4 טעג צוריק עוואַקואירט.

אויפ׳ן פראָנט-אָפּשניט אַדיגראַט — אַדואַ האָבען די איטאַליענער געוואָרפען אין קאַמף אַן׳אַרמעי פון הונדערט טויזענד מאַן. זי האָט בעקומען אַ בעפעהל צו נעמען אַדואַ פאַר יעדען פרייז. די איטאַליענער האָבען די שטאָט אומאויפהערליך באָמבאַרדירט און אַטאַקירט.

די שטאָט איז בעלייגט מיט קופּעס טויטע קערפּער. די אַביסיניער האָבען איבערגעלאָזט 13 טויזענד טויטע. פון די איטאַליענער איז געפאַלען נאָך מעהר. איבערהויפּט האָבען די איטאַליענער געהאַט קאָלאָסאַלע פערלוסטען בעת די בעגעגעניש פנים אל פנים. מען האָט זיך געשלאָגען מיט מעסערס און שטילעטען, פויסטען און ציינער.

ל אָ נ ד אָ ן, 7 (ספּ. טעל.)

דאָס פערנעמען אַדואַ ווערט דאָ נישט בעטראַכט פאַר אַ טריומף פון דער איטאַליענישער אַרמעי. די שטאָט האָט איהר געקאָסט אומגעהויערע קרבנות, אַזוי פיל, ווי בעת דער היסטאָרישער איטאַליענישער מפלה אין יאָהר 1896. אַדואַ האָט נישט קיין גרויסע סטראַטעגישע בעדייטונג. די איטאַליענישע אַרמעי־אָנפיהרונג האָט בעצאָהלט פאַר אַדואַ אזא טייערען פרייז בלויז צוליב פּרעסטיזש-טעמים.

אַ די ס אַ ב ע ב אַ, 7 (ספּ. טעל.)

דער נעגוס איז נעכטען אָנגעקומען קיי׳ן אַקסום, וואו ער האָט איבערגענומען די אָנפיהרונג פון די דאָרטיגע שטרייט-קרעפטען, וועלכע צעהלען הונדערט טויזענד מאַן.

8 שעה צייט ווערט שוין אַקסום באָמבאַרדירט פון דער איטאַליענישער אַרטילעריע. די בעפעלקערונג איז געוואָרען עוואַקואירט. די שלאַכטען ענטוויקלען זיך מיט אַ געוואַלטיגער העפטיגקייט. די בעגעגענישען אויף באַגנעטען זענען גרויזאַמע.

אַ די ס אַ ב ע ב אַ, 7 (ספּ. טעל.)

דער הויפּט-קאָמאַנדיר פון דער צפון-אַרמעי ראַס סייום האָט מיט אַ שטאַרקער אַפּטיילונג דערפאָלגרייך פערטיידיגט די ראַדיאָ-סטאַציע אין אַדואַ ער איז כסדר געשטאַנען אין ראַדיאָ-פערבינדונג מיט׳ן נעגוס. היינט אינדערפריה האָט ער פון נעגוס בעקומען אַ בעפעהל אָפּצוטרעטען, ווייל ס׳לוינט נישט קיין ווייטערדיגע קרבנות צוליב דער דאָזיגער פּאָזיציע. איבעריגענס האָט מען אין קריגס-פּלאַן פאַראויסגעזעהען, אַז אַדואַ וועט מען פערלאָזען אין די ערשטע טעג פון דער מלחמה.

בעת די קאַמפען אַרום אַדואַ האָט מען אַראָפּגעשאָסען אַן׳אַעראָפּלאַן, עס געהען אַרום קלאַנגען, אַז דער אַראָפּגעשאָסענער פליהער איז מוסאָליני׳ס זוהן.

אַ די ס אַ ב ע ב אַ, 7 (ספּ, טעל.)

ראַס סייאום מעלדעט, אַז די איטאַליענער האָבען פערנומען די פּאָזיציעס וואַגעטט או ענגועלא. אויף ביידע זייטען זענען פאַראַן פיל קרבנות.

די טאַקטיק פון די אַביסיניער בעשטייט דערין, וואָס זיי ציהען אַריין די איטאַליענער אויף די פערלאָזטע געביטען און דערנאָך געהען די אַביסיניער איבער אין אַ געגען־אַנגריף.

ביים באָמבאַרדירען אַדואַ זענען געפאַלען 40 פרויען און 32 קינדער. אין דער שלאַכט אויף דער ליניע אַקסום אַדואַ זענען געפאַלען 45 אַביסיניער און 21 איטאַליענער. 65 איטאַליענער זענען גענומען געוואָרען געפאַנגען. ביים באַרג מוסאַלא קאָנצענטרירען די איטאַליענער 50 טויזענד מאַן מיט 70 טאַנקען און הונדערט אַעראָפּלאַנען.

פּ אַ ר י ז, 7 (ספּ. טעל.)

פון אַסמאַראַ איז מען מודיע, אַז איטאַליענישע אַעראָפּלאַנען האָבען אַבסערווירט 2 שטאַרקע אַביסינישע מיליטער-קאָלומנעס, וועלכע מאַרשירען צום פראָנט ביי אַדואַ. די איטאַליענישע פּאָזיציעס פערנעמען 10 קילאָמעטער. ביי אדוא זענען די פאָדערשטע איטאַליענישע אַפּטיילונגען צוגעקומען צו די טויערען פון שטאָט.

ד ז ש י ב ו ט י, 7 (ספּ. טעל.)

די איטאַליענער האָבען געשטרעבט דורך פערנעמען אַדואַ אריינצוהאקען אַ קלין צווישען די אַרמעען פון ראַס סייאום און פון קרוינפּרינץ אַספאַן־וואַסאַן. דעם דאָזיגען ציל האָבען זיי נישט דערגרייכט.

אָפּטרעטענדיג פון אַדואַ האָט ראַס סייאום זיך פעראייניגט מיט דער אַרמעי פון קרוינפּרינץ— דער אַביסינישער פראָנט איז נישט איבערגעריסען געוואָרען,

פּ אַ ל ר י ז, 7 (ספּ. טעל.)

די קריגס-קאָרעספּאָנדענטען פון די פראַנצויזישע צייטונגען אין מזרח-אַפריקא טיילען מיט, אַז אויפ׳ן גאַנצען פראָנט קומען פאַר אויסערגעוועהנליכע בלוטיגע קאַמפען. די שאַרפסטע קאַמפּפי שפּילען זיך אָפּ אויף דער ליניע אַדואַ—אַקסום.

אַלע ידיעות וועגען פערנעמען אַדואַ דורך די איטאַליענער, האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר פאַלשע .

די איטאַליענער האָבען אַליין נישט געגלויבט צו בעגעגענען אַזאַ ווידערשטאַנד מצד די אַביסיניער. די לעצטע ווייזען אַרויס ממש אומבעשרייבליכע העלדישקייט.

נאָהענט פון אַדואַ איז די איטאַליענער גע־6 מאָל מיט שטורם געפּרובט נעמען די בעפעסטיגונגען. זיי זענען אָבער אַלע מאָל אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט געוואַלטיגע בלוטיגע פערלוסטען. פאַרטאָג זענען די איטאַליענער אַרויס אין אַ קאַמף מיט באַגנעטען. דער דאָזיגער קאַמף איז געווען איינער פון די שרעקליכסטע. די צדדים זענען געווען אַזוי נאָהענט צווישען זיך, אַז אויסער מיט מעסערס און פיקעס, האָט מען זיך געשלאָגען אויף פויסטען. די אַביסיניער האָבען מיט זייערע מעסערס און פיקעס געזייהט טויט און חורבן אין די רייהען פון די איטאַליענער. וועלכע זענען סוף־כל־סוף געווען געצוואונגען צוריקצוציהען זיך, איבערלאָזענדיג אויפ׳ן שלאַכט-פעלד 900 טויטע און אַ גרויסע צאָהל פערוואונדעטע, וועלכע די איטאַליענער האָבען שוין נישט בעוויזען מיט זיך מיטצונעמען.

נאָהענט פון אַדואַ איז די איטאַליענער געלונגען אויפצושטעלען די שווערע אַרטילעריע און פון נעכטען אָן ווערט אַדואַ כסדר באָמבאַרדירט פון שווערע האַרמאַטען. די אַביסיניער האָבען זיך בעפעסטיגט אויסער דער שטאָט. אַדואַ שטעלט מיט זיך פאָר איין גרויסען חורבן. פון די איטאַליענישע שראַפּנעלען זענען אויסגעבראָכען שרפות. די ציווילע בעפעלקערונג אַנטלויפט פון דער שטאָט אין דער גרעסטער פּאַניק.

רייטער-אַגענטור טיילט מיט, אַז די שוואַרצע וועלכע דינען אין דער איטאַליענישער אַרמעי, אַנטלויפען מאַסענווייז פון די פּאָזיציעס און לויפען איבער צו די אַביסיניער. דאָס האָט געצוואונגען דער העכערער מיליטערישער אָנפיהרונג איבערצוואַרפען אויפ׳ן פראָנט די אַלפּישע שיסערס.

די איטאַליענער האָבען איצט קאָנצענטרירט פאַר אַדואַ אַן׳אַרמעי פון הונדערט טויזענד מאַן. און האָבען היינט פריה אָנגעהויבען אַ גרויסע אָפענסיווע.

ל אָ נ ד אָ ן, 7 (ספּ. טעל.)

לויט ידיעות פון אדיס-אבעבא ענטוויקלען זיך די שלאכטען אויפן דרום-פראָנט אין א פערשנעלער-טען טעמפּאָ, די איטאליענישע אפענזיווע געהט אין דער ריכטונג צו דאלאיעט, און ווערט אונטערגע-שטיצט דורך עראָפּלאנען. די אביסינישע אָפּטיי-לונגען שטיצען זיך מיט׳ן רעכטען פליגעל אויף דעם טייך גאנאלע.

דער איטאליענישער קאָנסול אין דעבראמארקאָס (צפון-אביסיניען) איז אָנגעקומען קיין אדיס-אבעבא אונטער א וואך פון קעניגליכע גווארדייער האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין בנין פון דער איטאליענישער געזאנדשאפט.

ל אָ נ ד אָ ן, 7 (ספּ. טעל.)

שבת האָבען 6 איטאליענישע עראָפּלאנען באָמבארדירט די געגענד גאראַרי. לויט אינפאָרמאציעס פון אביסינישע קוועלען זענען ארונטערגעוואָרפען געוואָרען אנ׳ערך 300 באָמבעס, פון וועלכע א דריט חלק האָט נישט עקספּלאָדירט.

אַביסינישער קייסער אויפן פראָנט

ל אָ נ ד אָ ן, (ספּ. טעל.)

פון אדיס אבעבא איז מען מודיע: דער קייסער האילע סעלאסיע האָט בעשלאָסען אוועקצוגעהן אויפ׳ן צפון-פראָנט, בכדי פערזענליך אָנצופיהרען מיט די קריגס-אָפּעראציעס. ווארשיינליך וועט דער קייזער פערלאָזען די הויפּט-שטאָט אין משך פון דער וואָך.

שוץ פון פרעמדלענדער.

א ד י ס-א ב ע ב א, 7 (ספּ. טעל.)

די שוץ פון די אויסלענדער איז דאָ דורך דער אביסינישער רעגירונג געהעריג אָרגאניזירט געוואָרען. די קלאנגען וועגען די ארעסטירטע איטאליענער בעשטעטיגען זיך נישט. דער פערקעהר פון די געזאנדשאפט - מיטגלידער איז, להיפוך, פערלייכטערט געוואָרען.

עס פיהלט זיך א געוויסער מאנגעל אין דער פּראָוויאנטירונג פון דער שטאָט, ווייל די ארומיגע פּויערים, אין דער שרעק פאר לופט-אטאקעס, האָבען אויפגעהערט צוצופיהרען זייערע פּראָדוקטען אין די פריהערדיגע סכומים. פיל פרויען און קינדער האָבען מחמת דעם פערלאָזט די הויפּט-שטאָט.

צוליב וואָס מען פיהרט מענשען צו דער שחיטה?

דער ספּעציעלער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי מירראָר" אין עריטרעא איז מודיע, אז ווארשיינליך וועט דאָרט בקרוב קומען צו פליהען אויף אַן־עראָפּלאן מוסאָליני, בכדי צו אויפדעקען א דענקמאָל, וואָס ווערט אויפגעשטעלט בכדי צו בעעהרען דעם אָנדענק פון די איטאליענער, וואָס זענען געפאלען אין יאָהר 1896. דעם דאָזיגען דענקמאָל זאָל מען נעכטען האָבען געבראכט אין דער איינגענומענער שטאָט.

די פאַדערונגען פון דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס אין אַדיס-אַבעבאַ.

א ד י ס-א ב ע ב א, 7 (ספּ. טעל.)

רויטער דערוויסט זיך, אז די מיטגלידער פונם דיפּלאָמאטישען קאָרפּוס האָבען ארויסגעשיקט צו זייערע רעגירונגען דעפּעשען, בעטענדיג ארויסצוקריגען א פערזיכערונג מצד דער איטאליענישער רעגירונג, אז נישט אדיס-אבעבא און נישט דירעדאוא וועלען באָמבארדירט ווערען.

בעהעלטענישען אין די בערג

א ד י ס-א ב ע ב א, 7 (ספּ. טעל.)

האילע סעלאסיע האָט בעפוילען אויסצוגראָבען אין די בערג, וואָס רינגלען ארום די שטאָט, בעהעלטנישען, אין וועלכע עס האָבען זיך שוין פארטאָגס איינגעאָרדענט טויזענדער איינוואוינער מיט זייער האָב און גוטס. נאָכ׳ן בעקומען א סיגנאל וועגען דער נאָהענטסטער אטאקע פון איטאליענישע עראָפּלאנען וועט די גאנצע שטאָט שנעל עוואקואירט ווערען.

אַרויספאָהר פון איטאַליענישען געזאַנדטען.

ד ז ש י ב ו ט י ,7 (ספּ. טעל.)

דער איטאליענישער געזאנדטער אין אביסיניען. גראף ווינטשי און אלע איטאליענישע קאָנסולן, וועלכע האָבען נאָך נישט פערלאָזט אדיס-אבעבא, זאָלען מאָרגען ארויספאָהרען פון אדיס-אבעבא מיט א ספּעציעלען צוג קיין דזשיבוטי.

ענגליש - עגיפּטישער מיליטער-בונד

ק א א י ר אָ, 7 (ספּ. טעל.)

די אראבישע פּרעסע אין עגיפּטען זעהט פאָר דאָס בקרוב׳ע שליסען פון א מיליטער-בונד צווישען ענגלאנד און עגיפּטען. דער ענגלישער צד האָט שוין וועגען דעם אָנגעהויבען אונטערהאנדלונגען.

נישט נויטיג...

ל אָ נ ד אָ ן, 7 (ספּ. טעל.)

„דיילי טעלעגראף" איז מודיע פון אדען, אז די איטאליענישע מאכט האָט זיך געווענדעט צום מי-מאָם פון יעמען מיט דער בקשה צו דערלויבען ארי-בערפיהרען דורכ׳ן יעמענער טעריטאָריום די קראנ-קע זעלנער פון עריטרעא.

דער אימאם האָט קאטעגאריש אָפּגעוואָרפען די איטאליענישע בקשה.

אַביסיניש מיליטער בעטייליגט זיך נאָך נישט אין דער אַקציע

ל אָ נ ד אָ ן. 7 (ספּ. טעל.)

דער רייטער - קאָרעספּאָנדענט אין דזשענעווע איז מודיע, דאָס אין דער נייער פּראָטעסט-נאָטע שטעלט פעסט די אביסינישע רעגירונג, אז איטאליעניש מיליטער, עסקאָרטירט דורך 20 עראָפּלאנען זע-נען נעכטען אריין אין אדוא. פערנעמענדיג פריהער אדיגראט. דאָס איטאליענישע מיליטער, וואָס האָט זיך פריהער אויפגעהאלטען אויף די פּאָזיציעס הינ-טער אדוא, געפינט זיך אויף דעמזעלבען אָרט.

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין טייערע פרוי, אונזער הייס געליבטע מוטער, טאָכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע נ״ע

גאָרדע טאַוביר

בת ר׳ שאול

(געבוירענע ראַפּאַפּאָרט)

אין עלטער פון 33 יאהר.

די לוי׳ קומט פאָר היינט, דינסטאַג, דעם 8. אָקטאָבער 1935, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, פּיעטריקאָווער 23, וועגען וואָס ס׳טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

געשלאסען די סעסיע פון סיים און סענאט

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

די סעסיע פון סיים און סענאט איז, לויט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט געשלאסען געוואָרען.

שווערע לופט-קאטאסטראפע

שייען — שטאַט וויאָמינג, 7 (ספּ. טעל.)

אויף מערב פון שייען איז היינט פריה אַראָפּגעפאַלען אַ פּאסאזשיר־אעראָפּלאַן. 3 מיטגלידער פון דער מאַנשאַפט און 9 פּאַסאַזשירען זענען דערהרגעט געוואָרען.

דאס האט מען צו-זעהן

מארגען אַמאָל-אין-אַ-נאווינע — א דרשה

בערלין, 7 (ספּ. טעל.)

מיטוואָך, דעם 9 ד. ח. אויף דעם פייערליכען אָנהויב פון דער ווינטער־הילף־אַקציע, וועט דער קאַנצלער היטלער האַלטען אַ גרויסע רעדע, וועלכע וועט טראַנסמיטירט ווערען דורך אַלע דייטשע ראַדיאָ־סטאַציעס.

היינט — לויה פון דעפ.ווישליצקי

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

היינט 12 בייטאָג קומט פאָר די לוויה פונם געשטאָרבענעם דעפוטאַט וואַצלאַוו ווישליצקי. ס'ווערען דערוואַרט 62 דעלעגאַציעס, וועלכע וועלען זיך פערזאַמלען אין דער לוקסענבורג-גאַלעריע אויף סענאַטאָרסקאַ, געגענאיבער דעם „סוחרים-פעראיין". די לויה וועט גיין מיט דער סענאַטאָרסקאַ, רימאַרסקאַ, לעשנאָ, פּושעיאַזד, דלוגאַ, נאַלעווקי און געשאַ — ביז צום בית עולם.

היינט איז אָפּגעשלאָסען געוואָרען דער לאָקאַל פון סוחרים-פעראיין, וואו עס ליגט דער טויטער קערפּער פון ווישליצקי'ן. עס זענען צוגעלאָזט געוואָרען נאָך אָפיציעלע פאַרשטעהער.

אויפ'ן קבר פון געשטאָרבענעם וועלען רעדען די ה"ה פּראָפעסאָר, סענאַטאָר שאָר, קהלה-פּרעזעס מאַזור, געוו. מיניסטער קלאַרנער, שערעשעווסקי און ראַזמאַרין.

פאַר וועלכענס פערזענליכקייט ער איז פול מיט בעוואונדערונג, און האט צ. א. דערצעהלט פאָלגענדעס:

„דער פּרעזידענט רוזוועלט איז געוועזען טיף גערירט פונ'ם בריף, וואָס איך האָב איהם איבערגעגעבען פונ'ם מלוכה־פּרעזידענט, און מיט דעם מלוכה־פּרעזידענט'ס מתנה — דעם ציקל מיניאַטורען פונ'ם פּוילישען קינסטלער ה' אַרטור שיק (אונזער לאָדזער אַרטור שיק), וועגען וועלכען ער האָט זיך אויסגעדריקט מיט ענטציקונג."

רוים ווערט בעפעסטיגט

ווין, 7 (ספּ. טעל.)

פון רוים איז מען מודיע, אַז עס ווערט פיבערהאַפט צוגעגרייט די פערטיידיגונג פון דער הויפּט־שטאָט. אויף די בערג אַרום רוים ווערען אויסגעשטעלט ווייט־שיסענדע האַרמאַטען. זינט עטליכע טעג ווערט די גאַנצע געגענד פון רוים בעפעסטיגט.

אין שכנות פון שטאָט שטעהען פּאַנצער־צוגען מיט האַרמאַטען.

אייער באַגאַזש ווערט אפּגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין **ארץ-ישראל**

דורך **PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6**

ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערען 129-25 און 247-75

ארטור שיק'ס „וואשינגטאן"

האט ארויסגערופען בעוואונדערונג און ענטציקונג ביים פרעזידענט רוזוועלט

קאָפּענהאַגען, 7 (ספּ. טעל.)

דער פּוילישער וויצע־פינאַנץ־מיניסטער ה' א. קאָץ, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין דער ערשטער נסיעה פון דער שיף „פּילסודסקי" קיין אַמעריקא, האָט געגעבען אַן אינטערוויאו דעם פאַרשטעהער פון „פּאַט" (פּוילישע טעלעגראַפען־אַגענטור) אין וועלכען ער האָט בעריהרט ענינים, וואָס זענען פערבונדען געוועזען מיט דער רייזע.

אין דעם באַריכט'דיגען אינטערוויאו האָט מינ. קאָץ געשילדערט די זעלטענע אויפנאַהמע, וואָס איז פאַר דער שיף געמאַכט געוואָרען מצד די אַמעריקאַנער פּאָליאַקען; ער האָט אויך איבערגעגעבען וועגען דער אויפנאַהמע, וואָס איז פאַר איהם געמאַכט געוואָרען ביים פּרעזידענט רוזוועלט,

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט,- געשלעכטס-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג ... 1—10 ... אַלע אַרטען אַנאַליזען

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. **J. IMICH**

ספּעציאַליסט פאַר האַלז-, נאָז- און אויערען-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

MONIUSZKI 1, tel. 209-97

L. ODERBERG

דער בעוואוסטער ניי-ערעפנטער **שיך-סאלאן**

33 פּיעטריקאָווער 33

פריהער (פּיעטריקאָווער 17)

עמפפעהלט צום יעצטיגען סעזאָן די לעצטע מאָדעלען **שיך**

1 זל. — 1 זל.

סוכות

איך גיב אויף אָפּצוֹיִ סוכות פון העלע נייע ברעטער פון 1 זל. אַן אַ וואַנט צו בעקומען אין דער בעוואוסטער קיסטען־פאַבריק **פּאָמאָרסקא 37,**

טעל. 140-94.

פערזאָרגט אייך בעצייטענס.

1 זל. — 1 זל.

סוכות

פון נייע ווייסע טישלער - ברעטער אויף אָפּצוֹיִ און צו פערקויפען, אויך דיקטען-סוכות אויף באַלקאָנען צו זעהר ביליגע פּרייזען, ווי אויך סכך-ברעטלעך צו בעקומען אין דער קיסטען-פאַבריק

פּוילנאַצנאַ 12,

אין הויף.

אתרוגים

קארפירער און פאלעסטינער

לולבים און הדסים מובחרים שבמובחרים

דערמיט מאַך איך בעקאַנט די ג. הורט-סוחרים אין לאָדז און פון דער פּראָווינץ, אַז איך האָב געבראַכט דירעקט פון גריכענלאַנד און פּאַלעסטינאַ, וואו איך בין אַליין געוועזען און איבערגעקליבען די שענסטע **אתרוגים** לולבים והדסים **במקח השוה.** איילט זיך און קויפט ביי מיר דירעקט. וכל הקודם זכה!

מערקויפס-שטעל

נאַוואָמיעסקאַ 24 ביי ח. פּישהאָף,

נאַוואָמיעסקאַ 12, אין הויף.

הורט-פערקויף פון קאָלאָניאַל-וואַרען און פרוכטען

ב. פּישהאָף, 11 ליסטאָפּאַדאַ 47

טעל. 169-20

„אגרומי"

געז. מ. ב. ה.

לאָדז, קאַשטשעלנאַ 1 טעל. 133-33

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט אונזערע געעהרטע קונדען, אַז מיר האָבען שוין ערהאַלטען

אתרוגים און לולבים

ווי אויך מבחרים שמבחרים.

געגען בעלוינונג!

זונטאָג, גייענדיג צו כל-נדרי אין דער סינאַגאָגע, איז מיר פערלוירען געגאַנגען אַ פּאָרטפעל מיט דאָקומענטען, וועלכע האָבען פאַר דעם פינדער קיין שום ווערט נישט. איך בעט דעריבער דעם ערליכען פינדער מיר דאָס אָבצוּברענגען געגען בעלוינונג צו נ. שוואַרץ שענקיעוויטשאַ 6, וו. 22.

סוכות!

ביליג אויף אָפּצוֹיִ

פּיעמיריקאָווער 60

telefon 12-88

סוכות!

אויף אָפּצוֹיִ ביליג מאַכט די קיסטען-פאַבריק **Zeromskiego Nr. 61**

telefon 241-59.

ב"ה

אתרוגים מארץ-ישראל

מהודרים מובחרים שבמובחרים ג"כ לולבים והדסים משולשים נמצא להמכר בהורט ודעטייל אצל הר"מ דישיבת תורת חסד הרה"ג ר' ישראל לעוו, פּאָמאָרסקאַ 25 במקח השוה.

אתרוגים

מובחרים

לולבים והדסים

במקח השוה, הורט און ענצעל

ביי **גאָלדשטיין און קאָרן**

נאַוואָמיעסקאַ 12, ביי גאָזשדזשיק און נאַוואָמיעסקאַ 4, ביי קלאַצמאַן

אתרוגים

מובחרים

לולבים והדסים

במקח השוה, הורט און ענצעל

ביי **עמנואל קאַפּעלוש**

פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10.

פאַר **גאָלד,**

ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד- קוויטען צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, האַרץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט **פּיעטריקאָווער 145**

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה. 3–5, 8–9 אָוו.

סטאַרשי פעלדשער

ש. דרעש

4 לוטאָמיערסקאַ 4. (האָטעל-גאַס)

טעל. 184-78

נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 1.30 ביז 4 נאָכמ. און פון 6–7 אָוונד.

שוימלען

טום פערזער שרינדען

צו בעקומען ביי

קערש,

סקווערא 15

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אָן פון 4–8 אָוונד.

ב"ה

לאפרישא מאיסורא

וואַרנונג פון ראַבינאַט

... מקוה זשעראָמסקיעגאָ (פּאַנסקאַ) 53 איז געאָסר'ט און איז פּסול.

ועד הרבנים לעדת לאָדז.

עופות ווערען געשחטען

בהשגחת ועד הרבנים דפה

אויף **קילינסקיעגאָ 35,**

אויטאָמאַטישע שווייסונגען מעטאַל-בעאַרבייטען שלאָסעריי-אַרבייטען מאַשינען-טיילען פון ווערקצייג

פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11-טער ליסטאָפּאַד 11-13

Dr. **J. Lubicz**

כירורג און אָרטאָפּעד

צוריקגעקעהרט

9 פּאָלודניאָווא 9

טעל. 183-17.

LEKARZ DENTYSTA

St. GELBERG

צוריקגעקעהרט

זאַוואַדזקאַ 14. טעל. 108-33

נעמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוונט

Dr. med.

Dr. ROSENZWEIG

צוריקגעקעהרט

Piłsudskiego 72

telefon 128-74

נעמט אָן פון 9–10 און פון 6–7 אָוו.

Dr. med.

I. Dynenson

האָט זיך איבערגעצויגען אויף **פּיעטריקאָווער 99**

טעל. 223-70.

ד"ר

ל. שיפּמאַן

איז אַרויסגעטרעטען פון דער לעטשניצע

בזשעזשינער 11

און נעהמט אָן ביי זיך אינדערהיים

זאַכאָדניאַ 64

פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

6. שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ)

נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעמטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-05,

נעמט אָן פון 9–11 און פון 6–8 אָוונט

איין יוד דערשטעכט דעם צווייטען
בעת'ן דאווענען יום-כיפור אין דער שוהל

ווילנא, 7 (טעלעפאניש)

בעת'ן דאווענען אין דער שול, אין דזשיאלאשין (ווילנער קרייז) איז אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען איינעם שמואל פלאקאוויטש און איינעם אברהם קאדלופסקי.

די מחלוקה האט זיך תיכף פערוואנדלט אין א בעשלעג, בעת וועלכן פלאקאוויטש האט אריינגעזעצט קאדלופסקי'ן א מעסער אין הארץ אריין.

פון דער וואונד איז קאדלופסקי באלד געשטארבען.

דער מערדער איז אנטלאפען, אבער פאליציי געפינט זיך אויף זיינע שפורען

א הונגער גייט אויף נאצי-דייטשלאנד

פון בערלין איז מען מודיע:

דער מאנגעל פון שפייז פיהלט זיך איצט נאך שטארקער ווי פריהער. אין די געוועלבער און אויף די מערק קומען פאר גרויסע אוואנטורעס. אויף איינציגע פיה-מערק זענען פארגעקומען געשלעגען צווישען קצבים. איינער האט דעם אנדערן געוואלט אויסדינגען די חזירים, וואס די פויערים האבען געבראכט צום פערקויפען.

צוליב'ן פעהלען פלייש, פוטער, קארטאפעל, שמאלץ און אנדערע ארטיקלען שטייגען די פרייזען, וואס פערגרעסערט נאך מעהר די אומצופרידענהייט פון דער בעפעלקערונג. מען שמועסט שטארק, אז עס האלט ביי א מלחמה און אז דאס מאל וועט מען נאך מעהר הונגערן, ווי בעת דער וועלט-מלחמה פון 1914–1918, ווייל דייטשלאנד האט נישט קיין זאפאסען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז די אפאזיציע געווארען האפערדיגער, הגם זי האלט, אז צו קיין אקטיווע אפענע ארויסטרעטונגען איז נאך נישט געקומען די צייט.

די סאציאליסטישע ארבייטער, די געוועזענע מיטגלידער פון די פראפ. פעראיינען, פיהלען זיך אין די פאבריקען פרייער. אין פיל פאלן גיבען די היטלעריזירטע ארבייטער גערעכט די סאציאליסטען און זיי זענען מודה אז די לאגע איז איצט בעדייטענד ערגער, ווי פאר 1933. אין די פאבריקען הויבט מען ווידער אן צו דיסקוטירען און ברענגען צום אויסדרוק די אומצופרידענקייט צוליב די קליינע לוינען און דעם יקרות.

שוידערליכער אנטיסעמיטישער בלבול פון „פעלקישען בעאבאכטער"
„יודען זענען שולדיג אין טויט פון 19 דייטשע ארבייטער בעת דער בערלינער אונטערגרונד-באהן-קאטאסטראפע"

בערלין (יט"א) דער „פעלקישער בעאבאכטער" און די „שווארצע קארפס" (אפיציעלער ארגאן פון די „שווארצע שטורמיסטען") זענען ארויסגעטרעטען מיט דער פראוואקאטארישער בעשולדיגונג, אז די יודען זענען פעראנטווארטליך פאר דעם לעצטענס פארגעקומענעם אויפרייס אין בערלינער אונטערגרונדבאהן-טונעל ביים „בראנדענבורגער טאר". בעת וועלכען עס זענען אומגעקומען 19 דייטשע ארבייטער.

דער „פעלקישער בעאבאכטער" האט איבערגעדרוקט דעם ארטיקעל פון דער „שווארצער קארפס", וועלענדיג בעשיינפערליך ציהען אויף איהם די אויפמערקזאמקייט פון די דייטשען, וואס לעזען נישט דעם ארגאן פון די שווארצע ס. ס. דער ארטיקעל איז אין „בעאבאכטער" ערשינען מיט דיקען שריפט אויף דער ערשטער זייט ווי די סענסאציע פון טאג. עס איז נישט קיין ספק, אז דער ארטיקעל האט דעם איינציגען צוועק אויפצוהעצען די עפענטליכע מיינונג געגען די יודען, צוגרייטענדיג די געמיטער צו דער פארשטעהענדער פערעפענטליכונג פון די אויספיהר-בעשטימונגען צו די נירענבערגער געזעצען.

אין דעם העצערישען ארטיקעל ווערט בעהויפטעט, אז די געזעלשאפט, וואס האט בעקומען דעם אויפטראג צו בויען די אונטערגרונד-באהן, ארבייט מיט יודישען קאפיטאל און טראגט דער אפיציעלער מעלדונג פון דער בערלינער האנדעלס-קאמער, אז די פירמע איז זייט 1933 אנ'ארישע, ווערט זי אבער כלומרשט נאך ביז היינט פינאנסירט דורך יודען. דאס איז פאר די נאצי-בלעטער גענוג, כדי דערויף צו בויען די „פעסטשטעלונג", אז „די יודען שטעהען הינטער דעם אונטערגרונד-באהן-אויפרייס. אין וועלכען 19 ארבייטענדע קאמעראדען האבען אזוי טראגיש פערלוירען זייער לעבען".

די צייטונגען פאדערן דעריבער, אז די בערופענע מאכט-ארגאנען זאלען אנהויבען א נייע אויספארשונג מיט'ן צוועק „אויסצוגעפינען די יודען, וואס זענען שולדיג אין אויפרייס".

ס'ווערט זיי ענג אין שטוב
מוזען זיי דאך ארויס אין גאס...

בערלין, 7 (ספ. טעל.)

איז דעסאו איז אויסגעקלעבט אנ'אויפפאדערונג פון אבערבירגערמייסטער געגען די „נארישע קלאנגען", וועלכע ברענגען דערצו, אז מענשען זאמלען זיך אויף די גאסען און בעשווערען דעם נארמאלען פערקעהר.

דער ה' אבערבירגערמייסטער אפעלירט צום געזונטען שכל, אז דער עולם זאל זיך נישט ארומפלאנטערן אין די גאסען, און זיך צוריקקעהרען צו דער נארמאלער ארדנונג.

וואס עס זענען דאס פאר א „נארישע קלאנגען" שטייט נישט אין דער אויפפאדערונג.

אינטערנאציאנאלע סאציאליסטישע אנטי-מלחמה-קאנפערענץ אין בריסעל

בריסעל, 7 (ספ. טעל.)

אין דער וואך צווישען 7 און 14 אקטאבער ווערט דערווארט א קאנפערענץ פון די עקזעקוטיווען פון ביידע אינטערנאציאנאלען — פון סאציאליסטישען און פראפעסיאנעלען, איז פארבונדען מיט דעם אויסברוך פון דער איטאליעניש-אביסינישער מלחמה. איצט איז אנגעקומען די ידיעה, אז דער טערמין פון דער קאנפערענץ איז ענטגילטיג בעשטימט אויף שבת דעם 12 אקטאבער די קאנפערענץ וועט פארקומען אין בריסעל

מיט א טאג פריהער וועט אפגעהאלטען א זיצונג דער עקזעקוטיוו פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל. די טאג-ארדנונג פון דער זיצונג וועט ארומנעמען פאלגענדע פראגען:

1. צוגרייטונג צו דער געמיינזאמער זיצונג פון סאציאליסטישען און פראפעסיאנעלען אינטערנאציאנאלען;
2. אויסברייטערונג פון דער אנטי-מלחמה-אקציע;
3. די טעלעגראפישע ווענדונג פון קאמינטערן;
4. פערשידענעס.

קויף א גליקליך לאס
צו דער איצטיגער I-טער קלאס
ביי פיינגאלד'ען אין דער קאלעקטור
I. A. FAJNGOLD
Łódź, Sródmiejska 8, Tel. 108-99

א ים פון בלוט אין אביסיניע

(ענדע פון דער ו-טער זייט)

אין אלע שלאכטען וואס זענען לעת עתה געפיהרט געווארען האט זיך בלויז בעטייליגט די אביסינישע גרעניץ-וואך, אדער קליינע פרייע אפטיילונגען. אונזער מיליטער דערקלערט ווייטער די אביסינישע רעגירונג — איז נאך נישט צוגעטרעטען צו דער אקציע. דער איטאליענישער אנפאל ווערט אלזא אדורכגעפיהרט אין די געגענדען, וואו די גרעניצען זענען בולט אנגעצייכענט.

מ'קריכט ווייטער.

פאריז, (ספ. טעל.)

„פארי סואר" איז מודיע, אז דאס איטאליענישע מיליטער האט זיך נישט פערהאלטען אין אדוא, נאר עס געהט אין דער ריכטונג פון אקסום. אויפ'ן דרום-מזרח-פראנט האט דאס איטאליענישע מיליטער פערנומען די געגענד דיעלא, און בעוועגט זיך אין דער ריכטונג צו האראר. אויף דער גרעניץ פון פראנצויזישען סאמאלי האבען איטאליענישע אפטיילונגען פערנומען די בערג-שפיצען ארום מוססא-אלי.

לויט ידיעות פון האראר, האט דער נעגוס בעפוילען דעם אנפיהרער פונם מיליטער אויפן אגאדענער פראנט צו ארויסטרעטען תיכף אין א גענעראל-שלאכט מיט די איטאליענער.

אויפן צפון-פראנט האבען די אביסיניער נעכטען פערענדיגט דאס ארומרינגלען די איטאליענער אויפ'ן פאס-טען אואל-אואל. פון דאן אן קומען פון דארט נישט אן קיין ידיעות.

ארבייטער ווילען נישט קיין הכמות.

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

די פעדעראציע פון פארט-ארבייטער האט היינט פונאנדערגעשיקט צו זיינע מיטגלידער א צירקולאר מיט דער אויפפאדערונג צו באיקאטירען די איטאליענישע שיפען, וואס קומען אריין אין פראנצויזישע פארטען. די פראנצויזישע פארט-ארבייטער טארען נישט אין הסכם מיט דעם דאזיגען צירקולאר, נישט לאדען און נישט אויסלאדען קיין איטאליענישע שיפען.

פונם סטראטעגישען שטאנדפונקט האט דאס איינעמען אדוא פאר די איטאליענער א וויכטיגע בעדייטונג. די קאמפען, וואס זענען דארט פארגעקומען דארף מען בעטראכטען אלס התחלה פון ערנסטערע אפעראציעס. דער קריג אין אביסיניען וועט פאדערן אנ'אונאויפהערליכען פויען פון וועגען, בריקען, א. ד. גל. דאס איז די שווערסטע מניעה פון דער דאזיגער מלחמה.

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

לויט אינפארמאציעס פון די פראנצויזישע פראנט קארעספאנדענטען אין דער איטאליענישער הויפט-קווארטיר אין אסמארא, שליסט אפ דאס פערנעמען אדוא בלויז דעם ערשטען עטאפ פון די אפעראציעס, וואס עס פיהרט די צפון-מערב-ארמעע. דער קומענדיגער עטאפ וועט זיין דאס פערנעמען פון אקסום — די היילינע שטאט פון אביסיניען, וואו עס ווערען געקרוינט אלע אביסינישע קייסארים, חוץ האילע סעלאסיען. נאכ'ן איינגעמען אקסום, וואס דאס דארף געשעהן גאר בקרוב, וועט דאס איטאליענישע מיליטער פערהאלטען זיין מארש אויף א 15 טעג בכדי צו פערפעסטיגען די איינגענומענע פאזיציעס.

רוים 7 (ספ. טעל.)

לויט נישט אפיציעלע ידיעות, וואס זענען אנגעקומען פון אסמארא, איז אינם אטאק אויף אדוא דערהרגעט געווארען אנ'איטאליענישער פולקאווניק, וואס האט אנגעפיהרט מיט'ן איטאליענישען שווארצען מיליטער.

די נעפאלענע שטאט אדוא איז געשיצט געווען דורך 10 טויזענד אביסינישע זעלנער...

זייער שכל...

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

„פיגארא" שרייבט:

„די איטאליענער האבען זיך נוקם געווען פאר דער אמאליגער מפלה אין אדוא און ארויסגעוויזען זייער כח. אפגעבענדיג א קרבן די רעכט פון דער דזשונגעל, דארפען זיי איצט אפגעבען א קרבן די רעכט פונם שכל".

און אין זשענעווע ווערט דערוויל גערעדט...

זשענעווע, 7 (ספ. טעל.)

דריי פערטעל 6 איז געעפענט געווארען די זיצונג פון פעלקער-ליגע ראט. דער פארזיצער רואיז גווינאזו האט פערבעטען צום בעראטונגס-טיש דעם דעלעגאט פון אביסיניען און טעגעבען א ווארט דעם איטאליענישען דעלעגאט, באראן אלאיזי, וועלכער איז ארויסגעטרעטען מיט א שארפער קריטיק געגען דעם ראפארט פון קאמיטעט פון 6.

זיין פאדערונג אפצולעגען די בעטראכטונג פונם ראפארט, האט דער ראט אויף א פערטרויליכער זיצונג אפגעווארפען. מ'האט איהם דערקלערט, אז דאס צואיילען זיך מיט דעם ענין איז איצט זעהר וויכטיג.

אין זיין רעדע אויף דער עפענטליכער זיצונג, האט דער באראן אלאיזי אויף שארף פאלעמיזירט מיט'ן ראפארט פונם קאמיטעט פון 13. ער האט ווידער איבערגע'חזר'ט די אלטע מעשה מיט דעם שקלאפען-האנדעל אין אביסיניען, גערעדט וועגען דער הומאניטארישקייט פון איטאליען א. אז. וו. א. אז. וו.

נאך איהם האט גערעדט דער אביסינישער דעלעגאט טעקלע האווראטע, וועלכער האט אויסגעדריקט זיין פולשטענדיגען הסכם מיט'ן ראפארט פונם קאמיטעט פון 13.

אויף דער נאמענטליכער אפשטימונג האבען אלע מלוכות — חוץ איטאליען, פערשטייט זיך — געשטימט פאר'ן אננעהמען ביידע ראפארטען — סיי פון 6-קאמיטעט, סיי פונם 13-קאמיטעט.

מיטוואך וועט דער פעלקער-ליגע-ראט פארשטעלען זיינע דעציזיעס פאר דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער פעלקער-ליגע.

מארגען (ד. ה. היינט) **וועט דער באראן אלאיזי האלטען זיין עקספאזע.**

ווארשא, 7 (טעלעפאניש)

היינט אין אווענד איז ארויסגעפאהרען קיין זשענעווע דער אויסערן-מיניסטער בעק, אין דער בעגלייטונג פון דיר' סאקאלאווסקי.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען!

„יודען זענען שולדיג אין דער איטאליעניש-אביסינישער מלחמה"...
זאגט יוליוס שטרייכער אויף א פערזאמלונג פון די נאצים

בערלין, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף א גרויסע פערזאמלונג האט שטרייכער געהאלטען א יודען-העצערישע רעדע. וועגען דער איטאליעניש-אביסינישער מלחמה האט ער געגעבען צו פערשטעהן, אז די פעראנטווארטליכקייט פאלט אויף די יודען און הוגעגעבען, אז ווען די איטאליענישע זעלנער וועלען זיך אומקעהרען פון אביסיניען וועלען זיי איינזעהען, אז די יודען-פראגע איז אויך א פראבלעם פאר איטאליע.

ס'איז א שווער שטיקעל ארבייט

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

דער ספעציעלער שליח פון „מאז" שרייבט:

ביי יודען אין דייטשלאנד נאך נירענבערג

מיר האבען ביי פערשידענע געלעגענהייטען אנגעוויזען, אז די דייטשע יודען־רדיפות קענען בעוויזען פונקט דעם היפוך דערפון, וואס זיי בעצוועקען. מ'קען פון זיי ארויסציהען די מסקנא, אז ביי די גרעסטע און נידערטרעכטיגסטע אנשטרענגונגען, אויסצעווארצלען די יודען, איז עס פארט אונמעגליך און גרויסע קיבוצים מוזען פערבלייבען אין גלות.

אזוי האבען מיר געשריבען פאר נירענבערג, ווי זשע זעהט אוים אצינד, נאך נירענבערג? נישט בלויז מיר דא קענען עס נישט פאראויסזאגען מיט גענויאיגקייט, נאר אויך צווישען די דייטשע יודען גופא הערשט וועגען דעם א מחלוקת, און מיט אט די פערשידענע מיינונגען ווילען מיר פרובען זיך בעקענען דורך אנ'אויטענטישען דאקומענט.

דאס איז א בערלינער יודישע (דייטשע) וואכענשריפט „דער שטאטסציוניסט", וואס פאר אונז ליגען זיינע צוויי נומערן, פון כ"ד אלול, תרצ"ה און פון ב' תשרי, תרצ"ו.

ווייזט זיך ארוים, אז די פראגע, וואס מיר האבען אויפגעשטעלט, ווערט איצט בעהאנדעלט דורך דריי יודישע ריכטונגען, און איטליכער טייטשט עס אוים אויף איהר אייגענעם שטייגער.

די ליבעראלע אדער אסימילאטארישע יודען, וועלכע האבען ביז איצט רעפרעזענטירט דעם דייטשען יודענטום, האלטען א פנים, אז מ'מוז זיך ווייטער קלאמערן מיט נעגעל און ציין אין דער דייטשער היים, ווייל ס'איז נישטא וואוהין צו גיין און מ'דארף אין ערגעץ נישט גיין. אינדערשטיל האפען זיי מסתם אויף דער מפלה פונם איצטיגען רעזשים, נאר אפיציעל טענה'ן זיי, אז מינדערהייטס־רעכט האט מען דאך יודען געגעבען, און גלייכצייטיג האט מען דאך אין נירענבערג ערנסט פערזיכערט, אז קיין שום סעפאראטע און אינדיווידועלע ארויסטרעטונגען קעגען יודען וועלען נישט דערלאזט ווערען, הייסט עס דאך בלויז, אז די יודען־פראגע ווערט איצט רעגולירט און מ'וועט ערשט אנהויבען קענען לעבען אין דייטשלאנד, צופאסענדיג זיך צו די ניי־געשאפענע פערהעלטענישען.

א צווייטע גרופע ווערט אין דער צייטונג אנגערופען: די קולטור־ציוניסטען. ווי ס'זעהט אוים, האלט די דאזיגע גרופע, אז די יודען־פראגע וועט בעקומען א טאפעלע לעזונג, דורך אויסוואנדערונג קיין ארץ־ישראל און דורך נאציאנאלען איבערבוי אין דייטשלאנד גופא.

גאנץ אנדערש אבער איז די מיינונג פון די שטאטס־ציוניסטען, אדער רעוויזיאניסטען. זיי פאסען אויף די נירענבערגער געזעצען ווי אנ'אנזאג אויף א פולער אויסווארצלונג, אדער פשוט: א גירוש און ווילען זיך פולשטענדיג צופאסען צו דער דאזיגער היטלערישער פאליטיק.

נאכמעהר, אין די ארטיקלען, וואס ליגען פאר אונז, ווערט אויסגעדריקט אנ'אפענער אידייאישער טריאומף — הגם מיט א פערדריקטען ווייטאג אין הארצען — וועגען דעם אפגעהאלטענעם נצחון איבער דער טעאריע פון דער אסימילאציע־בעוועגונג.

אין א בעזונדער פארטיי־קאמוניקאט ווערט אנגעזאגט, אז די אז.־גער. „רייכס־פערטרעטונג" (די אסימילאטארישע אנפיהרונג) רעפרעזענטירט מעהר נישט די דייטשע יודען און דעריבער מוז זי זיך אצינד, נאך נירענבערג, אפרוקען, כדי צו מאכען פלאץ פאר א נאציאנאליסטישער פיהרערשאפט, וואס וועט אנפיהרען די קהל'שע ענינים אין גייסט פון די געשאפענע בעדינגונגען.

א ברייטער פירוש אויף אט דער רעוואלוציאנערער פאדערונג ווערט געגעבען אין א לייט־ארטיקעל, וואס טראגט דעם שטאלצען איבערקאפ: „דייטשע יודען? — יודישער פאלק!"

דאס קלינגט אפילו הערצליאניש — אחד־העמ'יסטיש, אבער ווען דער דאזיגער לאזונג ווערט געבראכט אין איינקלאנג מיט די שענדליכע להשמיד ולאבד־לאזונגען פון נירענבערג, קלינגט עס זעהר טרויעריג...

דער שרייבער פונם ארטיקעל איז דער פרעזידענט פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע אין דייטשלאנד געארג קארעסקי און אט וואס ער פיהרט אוים:

די נירענבערגער געזעצען בעטייטען דעם סוף פון אנ'עפאכע אין דער געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאנד. די ענטוויקלונג, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט דער עמאנציפאציע און האט, דורך אסימילאציע, געבראכט צו א ווייטגייענדיגער פערוואסערונג פון יודישער קיום, האט זיך איצט לעצטגילטיג איבערגעריסען. אויב אין לאגער פון דער אסימילאציע פלעגט מען ביז איצט, ביי איטליכעם פרישען דורכפאל פון אנ'אילוזיע, אליץ נאך פלאנצען אויף איהר קבר פרישע האפענונגען, האבען די דאזיגע רעאל־פאליטיקער נעבעך געמוזט איצט בעקומען דעם לעצטען קלאפ, כדי צו מודה זיין זייער טעות פון די לעצטע הונדערט יאהר.

מיר האבען נאך נישט פערגעסען — שרייבט דער מחבר — די שפיל, וואס יודישע פאליטיקער האבען פאר עטליכע חדשים געטריבען ארום דעם דייטשען מיליטער־דינסט. ווען דערפון האט זיך אוים געלאזט א בודים, האבען זיי געלייגט פרישע האפענונגען אויף דער פראגע פון גלייכבערעכטיגונג. איצט איז שוין אויך די דאזיגע אילוזיע אויסגערינען!

דער שרייבער פערצייכענט „אויפן אקטיוו (!) דעם פאקט, וואס די טעאריע פון א יודישער נאציאנאלער מינדערהייט האט איצט געזיגט; ער בעדויערט בלויז, וואס דערפאר האבען יודען געמוזט בעצאהלען מיט פערלירען די מלוכה'שע בירגער־רעכט. גלייכצייטיג דריקט ער אבער אוים זיין בעפרידיגונג (!), וואס סוף כל סוף איז געקומען א קלארקייט אין דער פראגע און ס'וועלען שוין מעהר נישט ענטשטיין קיין טעות'ן.

יודען האבען פערלוירען די בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג, דערפאר אבער האבען זיי א יודישען באדען אונטער די פיס און מ'וועט קענען געפינען נייע ריכט־ליניעס פאר דער יודישער אריענטאציע.

אין וואס זאל בעשטיין די דאזיגע אריענטאציע, ווי זאלען יודען אין דייטשלאנד זיך צופאסען צו די נייע געזעצען, ווי איינארדענען זייער ארוים־גאנג פון לאנד, וואס שפייט זיי אוים אויף אנ'עקעל־האפט־שמוציגען אופן? קיין שום קאנקרעטען פלאן האט נישט דער פאליטישער פיהרער; דער עיקר גייט ביי איהם וועגען דערבאבערן די מאכט איבערן יודישען קיבוץ און דערצו פאדערט ער תיכף צונויפצורופען א יודישען נאציאנאלען ראט, וואו די דעה זאלען שוין נישט האבען די באנקראטירטע ליבעראלען, נאר די פארטיי, וואס איהר טעאריע האט אפגעהאלטען דעם נצחון.

און א צווייטער ארטיקעל פונם זעלבען מחבר טראגט דעם נאמען „פאליטישע זשאנגלערן". דא ווערט ווידער גערעט כסדר מכוח די טעות'ן, וואס זענען ביז איצט געמאכט געווארען און וואס האבען אין א גרויסער מאס דערבראכט צום איצטיגען טרויעריגען צושטאנד. נישט היטלער, הייסט עס, איז שולדיג, וואס ער האט גע'גזל'ט ביי יודען זייערע עלעמענטארע מענשען־רעכט, נאר שולדיג זענען די יודען, וואס האבען א טעות געהאט צו מיינען, אז זיי וועלען בלייבען ביי די רעכט.

און איצט, אז נירענבערג האט דעם „טעות" בעזייטיגט, האבען מאסען יודען זיך ארומגעזעהן, אז מ'מוז קארדינאל איבערבייטען דעם לעבען־שטייגער און איינארדענען איהם אויף נייע יסודות, ממילא אנטלויפען זיי אויך פון דער ליבעראלער מחנה, וואס ליגט איצט פאליטיש צושמעטערט, און דערנעהנטערען זיך צו די נאציאנאליסטען, וואס ווילען בעגרינדען דעם יודישען עתיד אויפן אויפבוי פון דער יודישער מלוכה אין ארץ־ישראל.

אט דאס איז די פאליטישע איבערגרופירונג, וואס איז געקומען ווי א דירעקטער פועל יוצא פון נירענבערג. אבער ווי אזוי ס'וועט זיך איינגעבען היטלערן, אפילו צוזאמען מיט געארג קארעסקי'ן, אדורכצופיהרען די טאטאלע „יציאת אשכנז" — דאס איז אונז נאך אליץ נישט קלאר. מ'דארף גלויבען, אז סוף כל סוף וועלען ביידע זיך מוזען ענטוישען.....

פ. ק.

דער אפמאך וועגן בעזעצטע דייטשע יודען אין עקוואדאר

(קארעספאנדענץ)

פון ב. סמאלאר

אין פאריז, דארט, וואו די יודישע פליטים פון דייטשלאנד זענען איצט אממערסטען אויף צרות, זיצען אלטע דערפאהרענע יודישע עמיגראציע־טוער און קלערען פערשידענע פלענער.

אלטע טעריטאריאליסטען, שטודירען זיי די וועלט־מאפע און זוכען א ווינקעל וואו מען זאל קאנען יודען אריבערפיהרען אויף א גרויסען מאסשטאב. קאלאניזאציע־טוער פון אמאל, פיהרען זיי פערהאנדלונגען מיט פארשטעהער פון פערשידענע רעגירונגען מיט דער אויסזיכט צו קאלאניזירען יודען פון דייטשלאנד און פון פוילען, וואס זוכען אנ'אויסוועג פון זייער פערצווייפעלטער לאגע.

אנגעהויבען האבען זיך די פערהאנדלונגען מיט דער פארטוגעזישער רעגירונג וועגען א גרויסער קאנצעסיע פאר יודישער איינוואנדערונג קיין אנגאלא. אויסגעלאזט האבען זיי זיך איצט מיט א דערלויבעניש צו בעזעצען יודען אין עקוואדאר.

א היימישער מענש אין יודישע קרייזען, אליין א דיכטער און א פיין־פיהלענדע פערזענליכקייט, איז דער מיניסטער פון עקוואדאר אין פאריז געווען דער פערמיטלער פאר דער דאזיגער דערלויבעניש. ער איז דאס געווען דער מעקלער, וואס האט געפיהרט די פערהאנדלונגען צווישען דער יודישער צענטראלער ארגאניזאציע „עמקאל" און דער עקוואדארישער רעגירונג. ער האט געבראכט צו די יודען דעם אונטערגעשריבענעם אפמאך פון זיין פרעזידענט.

אנ'אפמאך איז אנ'אפמאך. אבער צו בעזעצען יודען אויף א נייער טעריטאריע און אויף א ברייטען מאסשטאב, איז צו דעם אפמאך אויך נויטיג געלט.

— וועט איהר דאס געלט קריגען?...

איך שטעל די דאזיגע פראגע צו ד"ר יוליוס ברוצקוס, איינער פון די „פאטערס" פון דעם עקוואדאר־פראיעקט, און בעקום פון איהם א גאנץ דערמוטיגענדען ענטפער.

— מיר וועלען קריגען די מיטלען, אפילו ווען מיר זאלען דארפען געוויסע יודישע געלד־ארגאניזאציעס צודריקען דירעקט צו דער וואנט, — איז ד"ר ברוצקוס אפטימיסטיש.

דערוויל זיצט איצט אין עקוואדאר דער געוועזענער יודישער מיניסטער זשיטלאווסקי — א ברודער פון ד"ר חיים זשיטלאווסקי, — און פיהרט אן די נויטיגע רעפרעזענטאטיווע ארבייט און מאכט די געהעריגע וויסנשאפטליכע און געזעלשאפטליכע אויספארשונגען. וועט ד"ר זשיטלאווסקי זיין מיסיע פערענדיגען, וועט די יודישע וועלט דאן זיך דערוויסען אין פולער ברייטקייט און אין אלע איינצעלהייטען וועגען די ברייטע מעגליכקייטען פאר יודישער איינוואנדערונג און קאלאניזאציע, וואס די רעגירונג פון עקוואדאר איז גרייט צו געבען צו יודען.

די מיסיע פון ד"ר זשיטלאווסקי וועט זיך פערענדיגען, — וועט זיך אנהויבען די פראקטישע ארבייט. א דעלעגאציע וועט זיך לאזען קיין אמעריקע צו פעראינטערעסירען די „דזשאינט דיסטריביושאן קאמיטע". א דעלעגאציע וועט זיך לאזען קיין דייטשלאנד צו ארבייטען האנד־אין־האנד מיט דעם „הילפס־פעראיין", וואס העלפט יודישע אויסוואנדערונג פון דייטשלאנד. א דעלעגאציע וועט אפפאהרען קיין פוילען צו זעהען, וואס עס קאן געטון ווערען מיט דעם פוילישען יודענטום מיט א גרויסער אינטענסיווער אויסוואנדערונג, און א דעלעגאציע וועט זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט דער פעלקער־ליגע אויסצואיבען אנ'איינפלוס אין פעלקער־ליגע־קרייזען, אז די יודישע איבערוואנדערונג קיין עקוואדאר זאל אנערקענט ווערען אלס א טייל פון דער ארבייט, וואס די פעלקער־ליגע דארף טון פאר פליטים, סיי יודישע און סיי נישט־יודישע.

* * *

ווילען יודען פאהרען קיין עקוואדאר?

אין בערלין, אין די יודישע עמיגראציע־קרייזען, איז די נייעס וועגען מעגליכקייטען פאר יודישער איינוואנדערונג קיין עקוואדאר איינע פון די וויכטיגסטע נייעסען פון דער לעצטער צייט.

נאך פריהער, איידער די יודישע טוער אין פאריז איז געלונגען צו קריגען דעם אפמאך מיט דער רעגירונג פון עקוואדאר, האט שוין דער „הילפס־פעראיין פון דייטשע יודען", זיך אנגעפרעגט אין עקוואדאר וועגען די מעגליכקייטען פון בעזעצען דארט דייטשע יודען. דער „הילפס־פעראיין" האט דאס געטון נישט ווייל ער איז געווען פעראינטערעסירט צו שיקען יודען גראד קיין עקוואדאר, נאר ווייל ער איז איבערהויפט געווען פעראינטערעסירט, אז דייטשע יודען זאלען זיך וואלגערען וואס ווינציגער אין אייראפעאישע לענדער, און זאלען זיך בעסער איינארדענען אין די לענדער פון צענטראל־ און זיד־אמעריקע.

איצט, — נאך די נייע געזעצען אין דייטשלאנד, וואס האבען געמאכט די יודען פאר אויסבירגער, — איז די פראגע פון עקוואדאר און פון אנדערע טעריטאריעס פאר יודען געווארען אין דייטשלאנד נאך שארפער און אקטועלער. יודען ווילען אויסוואנדערען און האבען נישט וואוהין. יודען ווילען אויסוואנדערען, און זיי ווערען אין ערגעץ נישט אריינגעלאזען.

אונטער אזעלכע אומשטענדען וועלען יודען פון דייטשלאנד נישט בלויז זיין צופרידען פון פאהרען קיין עקוואדאר, נאר זיי וועלען זיך ממש שעצען גליקליך, ווען זיי וועלען האבען א מעגליכקייט צו פערלאזען דייטשלאנד. זאל נאר די עמיגראציע קיין עקוואדאר זיך אנהויבען, און דאס דייטשע יודענטום, — אפילו דערמוטיגט פון דער היטלער־רעגירונג, — וועט פאהרען קיין עקוואדאר אין גרויסע מאסען.

די פראגע איז בלויז: וואס פאר אנ'עקאנאמישע מעגליכקייטען זענען פאר די דייטשע יודען צוגעגרייט, ווען זיי וועלען אנקומען קיין עקוואדאר?

אנ'ענטפער אויף אט דער פראגע האפען די טוער פון „עמקאל", — די יודישע עמיגראציע און קאלאניזאציע־געזעלשאפט אין פאריז — צו געפינען אין די נאהענטסטע הערבסט־מאנאטען אין ניו־יארק.

איצט איז עקוואדאר געווארען א ניי קאפיטעל. יודען פון דייטשלאנד און פון פוילען האבען איצט מעגליכקייטען צו עמיגרירען קיין עקוואדאר, און די דאזיגע מעגליכקייטען זענען גאנץ רעאלע. די פראגע וועגען קריגען געלט אויך פאר יודישער עמיגראציע קיין עקוואדאר איז דערפאר ווייט נישט קיין פאנטאזיע.

— ווייט נישט קיין פאנטאזיע!...

דער מערדער פון קעניג אלעקסאנדער און זיינע העלפער

נאכדעם ווי די פאריזער קאסאציע־קאמער האט דעם 22 סעפטעמבער אפגעווארפען דעם רעקורס פון די דריי טעראריסטען, וואס ווערען בעשולדיגט צו האבען זיך בעטייליגט אין דעם אטענטאט אויפ'ן קעניג אלעקסאנדער און מיניסטער בארטו, האט מען ערווארט, אז דער טערמין פון פראצעס וועט שוין איינגיכען בעשטימט ווערען. דער ענין פערשלעפט זיך אבער ווייטער. עס האבען זיך פערשפרייט קלאנגען וועגען נייע פאקטען.

דער הויפט־יסוד פון די קלאנגען, אז די אויספארשונג ווערט בעניית, איז געווען דער פאקט וואס ס'זענען דערהאלטען געווארן אינפארמאציעס, וואס שטעלען ענדגילטיג פעסט ווער עס איז געווען דער מערדער פון קעניג אלעקסאנדער, די דאזיגע אינפארמאציעס האט צוגעשטעלט די בולגארישע רעגירונג דער מערדער איז, ווי בעוואוסט, געפאלען א קרבן פון א לינטש געריכט באלד נאכ'ן אויספיהרען דעם אטענטאט. מען האט ביי איהם געפינען א פאלשען טשעכישען פאס אויף דעם אונגארישען נאמען קעלעמען. די שפעטערדיגע אויספארשונג האט בעוויזען, אז דער מערדער פון קעניג אלעקסאנדער און מיניסטער בארטו איז געווען א מאקעדאנישער טעראריסט. ער האט געהערט צו דער ארגאניזאציע אי. מ. ר. א. ער האט זיך אויך בענוצט מיט פערשידענע פאמיליען־נעמען. די בולגארישע פאליציי האט פינגער־אפדרוקען פון זיינע פינגער. לויט דער ווערסיע ,וואס האט זיך דערהאלטען ביז די לעצטע טעג האט ער געהייסען וולאדא געארגיעוו טשערנאזיעמסקי, געבוירען אין 1897 אין דעם מאקעדאנישען דערפעל קאמיע ביצא.

ערשט איצט האט מען מיטגעטיילט פון סאפיא, אז דער דאזיגער פאמיליען־נאמען איז אויך געווען א פאלשער. זיין ריכטיגער נאמען איז געווען וועליטשקא דמיטראוו קערין, געבוירען אין קאמיע ביצא דעם 19 פעברואר 1897. אין זיין פריהערער יוגענד האט ער אנגעקניפט א קאנטאקט מיט די מעקאדאנישע טעראריסטישע פערבאנדען. ער האט מיטגעארבייט צוערשט מיט פראטאגעראוו און שפעטער מיט איוואן מיכאילאוו. מען האט איהם אנפערטרויט די שווערסטע טעראריסטישע אקטען. ער האט זיך ספעציאליזירט אין צוטרייבען די קרבנות מיט אויטאס. ער האט בעקומען דעם צונאמען „וואלדא שאפער". צווישען אנדערע האט ער אין 1924 ערמארדעט אין צענטער פון סאפיא דעם פארשטעהער דימאוו און אין 1930 דעם געוועז. אויסלענדישען רעפרעזענטאנט פון א. מ. ר. א. טאציאלעווסקי. אין 1931 איז ער אונטערן נאמען טשערנאזיעמסקי פערמשפט געווארען אויף לעבענסלענגליכע שווערע קאטארגע. א דאנק אמנעסטיע ,איז ער באלד ארויס אויף דער פריי. ער האט דאן געשפילט די ראלע פון א בעל־תשובה. ער איז אריינגעטרעטען אין עפעס א סעקטע, וואס איהרע מיטגלידער ווילען אפילו נישט דינען אין מיליטער בכדי נישט עובר צו זיין אויפ'ן לא תרצח.

זייט 1933 איז יעדע שפור פון איהם פערשוואונדען. די איצטיגע גענויע אויספארשונג פון דער בולגארישער רעגירונג האט פעסטגעשטעלט, אז שוין דאן איז ער אפקאמאנדירט געווארען צו דער כארוואטישער ארגאניזאציע „אוסטאשי", און האט זיך אפט אויפגעהאלטען אין טשעכאסלאוואקיען. דארט האט ער אנגענומען דעם פאמיליען־נאמען קעלעמען, מיט וועלכען ער האט זיך אנגעהויבען צו בענוצען פון דער צייט ,וואס ער איז אוועקגעפאהרען קיין פראנקרייך מיט'ן ציל צו ערמארדען דעם קעניג אלעקסאנדער. אזוי ארום זענען די שפורען געווענדעט געווארען געגען די אונגארען, וואס האט גורם געווען אן איטערנאציאנאלע אויפטרייסלונג צו אלארמען וועגען א נייעם סעראיעווא, צו א געוואלדיגער אנטי־אונגארישע קאמפאניע.

דער חשד אויפ'ן אדרעס פון בודאפעשט האט זיך ארויסגעוויזען אהן א יסוד. דאגעגען איז נאך נישט אויפגעקלערט ,וואס די אטענטעטער האבען אין די יאהרען 1933/34 געטון אין טשעכאסלאוואקיען.

לויט ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט האבען די אטענטעטער בעקומען געוועהר און גענויע אינסטרוקציעס אין לאזאן פון א פערזאן, וועלכע זיי האבען גערופען דעלעגאט. דאס איז מסתמא געווען דער אדיוטאנט און פיהרער פון דער ארגאניזאציע „אוסטאשי" פאוועליטש, קוואטערניק, וועלכער פיגורירט איצט צוזאמען מיט זיין שעה אויף דער פראנצויזישער ליסטע פון די בעשולדיגטע.

דער דעלעגאט איז געווען אין דער בעגלייטונג פון א שעהנע בלאנדינקע. זי האט דאס אין איהר באגאזש איבערגעפיהרט דאס געוועהר פאר די אטענטעטער. בשעתו האט מען שוין א סך געשריבען וועגען איהרע רייזעס איבער פראנקרייך. דער לעצטער נאמען וואס זי האט בענוצט איז געווען מאריא וואנדריך. דאס איז געווען א ענדערונג פון איהר אמת'ן טשעכישען נאמען וואידראטשעק.

די איטאליענישע פרעסע האט זיך דאן בעמיהט אריינצוציהען אין דער אפערע טשעכישע קרייזען. די איטאליענישע צייטונג „סטאמפא" האט דאן מיטגעטיילט ,אז די פראנצויזישע מאכט בעמיהט זיך אויסצוגעפינען די מאריא וואנדראטשעק ,ווייל לויט אלע השערות האט זי זיך בעטייליגט אין צוגרייטען דעם אטענטאט, זי האט בעגלייט קוואטערניקען בעת אלע זיינע בעראטונגען מים די אטענטעטער, דערביי האט זיך פאוועליטש'ס אדיוטאנט צו איהר בעצויגען „מיט אזא רעספעקט ווי צו א אנפיהרער". מען נעמט אן, אז פראנקרייך האט זי פערלאזען ערשטע נאכדעם ווי זי האט זיך דערוואוסט, דאס דער אטענטאט איז געלונגען. זייט דאן איז אבער יעדע שפור פון איהר פערשוואונדען. און אין רעזולטאט דאן פון דער אויספארשונג געפינען זיך איצט אויף דער בעשולדיגונגס־באנק 5 פערזאן: דריי כארוואטישע טעראריסטען, וועלכע געפינען זיך שוין זייט איבער א יאהר אין דער פראנצויזישער תפיסה ווי אויך פאוועליטש און קוואטערניק ,וועלכע וועלען געמשפט ווערען אונטער די אויגען, ווייל די איטאליענישע רעגירונג האט זיך אפגעזאגט זיי ארויסצוגעבען.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

דאס פראבלעם פון עקספארט פון האנדווערקער-אויסארבייטונגען אין פוילען

איינער פון די בעדייטענסטע ווירטשאפטליכע פראבלעמען אין איצטיגען מאמענט איז — דער עקספארט פון האנדווערקער - אויסארבייטונגען.

פאר דער מלחמה האבען אונזערע האנדווערקער אויסארבייטונגען געהאט א געזיכערטען אפזאץ - מארק אין די צענטראלע רוסישע גובערניעס און דער עקספארט פון האנדווערקער - ארטיקלען האבען דערגרייכט ביז צום ווייטען מזרח. איך וועל דערמאנען די שוסטער, סטאלער און שניידער - אויסארבייטונגען.

אין איצטיגען מאמענט געהערען די האנדווערקער-אויסארבייטונגען צו די אממייסטען פערנאכלעסיגטע געביטען פון עקספארט. די אונמעגליכקייט צו פערקויפען די האנדווערקער - אויסארבייטונגען אין לאנד צוליב דער פערשמעלערונג פון אינערליכער מארק. שאפט די נויטווענדיגקייט צו ריכטען דעם עורף פון דער האנדווערקער - פראדוקציע אויסער די גרעניצען פון לאנד.

פוילען פערמאגט א רייה נאטירליכע בעדינגונגען און מעגליכקייטען פון עקספארט פון האנדווערקער-ארטיקלען, פון וועלכע מ'דארף קודם כל אויסרעכענען: דער ביליגער רויה-שטאף און ביליגען ארבייטסלוין. די דאזיגע מעגליכקייטען זענען אויסגענוצט געווארען דורך די אינדוסטריעלער און סוחרים, וועלכע טרעטען ארויס אין דער ראל פון פערמיטלער צווישען די אויסלענדישע קאנסומענטען און די האנדווערקער - פראדוצענטען. דער עקספארט פון קאנפעקציע - אויסארבייטונגען (פאלטאס, ארבייטער-אנצוגען, מלבושים) פערנעהמט אין אלגעמיינעם עקספארט פון טעקסטיל - אויסארבייטונגען א זעהר אנגעזעהען ארט. אמת, איצט ווערט לרוב ארויסגעפיהרט א ביליגער סארט מלבושים, וועלכער ווערט פראדוצירט דורך כאלופניקעס, אבער אויך בעסערע סארטען געפינען אנ'אפזאץ-מארק.

ארבייטענדיג אויפן ביז-איצטיגען סיסטעם, קענען די האנדווערקער נישט ביליג פראדוצירען, ווייל זיי קויפען ביי דראבנע סוחרים א קליינע צאהל רויה שטאף און דאס קאסט צו טייער.

כדי ביליגער צו מאכען זייערע אויסארבייטונגען וואלטען די האנדווערקער געדארפט צו גרינדען רויה שטאף-קאאפעראטיווען, וועלכע וואלטען מעגליך געמאכט דאס ביליגע איינקויפען פון רויה-שטאף און ביליגערע פראדוקציע.

ס'איז אונבעדינגט נויטיג, אז ס'זאל ענטשטעהען אנ'ארגאניזאציע, וועלכע וואלט זיך פערנומען מיטן אנבינדען א קאנטאקט מיט אויסלענדישע פירמעס און זאל אדורכפיהרען א סטאנדאריזאציע פון ארטיקלען, וועלכע זענען בעשטימט אויף עקספארט, ווייל דער עקספארט איז ענג פערבונדען מיט דער פראגע פון סטאנדאריזאציע, וועלכע האט ביים עקספארט א גרויסע בעדייטונג.

די מעהרהייט האנדווערקער קען נישט נאכקומען די אלע בעדינגונגען, וועלכע זענען נויטיג, כדי צו ארגאניזירען דעם עקספארט. די האנדווערקער פעהלט אין אלגעמיין סוחרישע רוטין, ענטשפרעכענדע מיטלען אויף דער געהעריגער רעקלאמע און אויף פינאנסירען דעם עקספארט. א שטערונג צו ארגאניזירען דעם עקספארט איז אויך דער כאראקטער פון די האנדווערקער - אויסארבייטונגען, וועלכע זענען אינדיווידועלע, שוין נישט רעדענדיג דערפון, אז דער אויסלענדישער קאנסומענט בעציהט זיך שטענדיג מיט רעזערוו צו די סחורות, וועלכע ער קען נישט, און וועלכע בעווייזען זיך אויף זיין מארק.

די האנדווערקער מוזען די אלע שוועריגקייטען בעקעמפען און צו דעם צוועק מוזען זיי אויסנוצען די עקזיסטירענדע ווירטשאפטליכע זעלבסטפערוואלטונגען און דעם מלוכה'שן עקספארט-אינסטיטוט, וועלכער האט שוין געמאכט גרויסע אנשטרענגונגען ביים פערבינדען דעם קאנטאקט פון די האנדווערקער מיט די אויסלענדישע קאנסומענטען.

לויט די ידיעות, וועלכע קומען אן פון אונזערע אויסלענדישע האנדעלס' - פלאצובקעס זענען די עקספארט - מעגליכקייטען פון האנדווערקער - אויסארבייטונגען זעהר גרויסע, ס'איז כדאי בלויז צו דערמאהנען די שניידער און היטעל - אויסארבייטונגען, ווי אויך בעדעטען קיין ענגלאנד און ענגלישע קאלאניעס, קאפעלוש - אויסארבייטונגען קיין פראנקרייך און פראנצויזישע קאלאניעס, לוקסוס-שיך און צוקערווארג - אויסארבייטונגען קיין אפריקע, גאלאנטעריע און לעדער - אויסארבייטונגען קיין ארגענטינא, אמעריקא, איטאליען א. אז. וו.

אויך נישט אהן בעדייטונג פארן עקספארט פון די האנדווערקער ארטיקלען איז דער סאוויעטישער מארק. די אנשטרענגונגען פון די בעזונדערע האנדווערקער דעלעגאציעס צו פערבונדען א דירעקטען קאנטאקט מיט די סוחרישע ספערען פון אונזער מזרח-שכן האבען לײדער נאך נישט געגעבען קיין עפעקטיווען רעזולטאט ס'איז אבער קאנסטאטירט געווארען, אז דער עקספארט פון מאנכע האנדווערקער-אויסארבייטונגען קיין סאוויעט - רוסלאנד האט רעאלע אויסזיכטען.

כ'וויל אויפמערקזאם מאכען אויף איין זאך, וועלכע וואלט געקענט שפילען א דעציזירענדע ראל פאר דער ענטוויקלונג פון האנדווערקער - עקספארט פון פוילען און נעמליך: הונדערטער אויב נישט טויזענטער קוואליפיצירטע האנדווערקער זענען צוריקגעקומען פון דייטשלאנד, צווישען זיי זענען פער האן פיל אזעלכע, וועלכע האבען געהאט ברייטע האנדעלס - בעציהונגען מיט אויסלאנד, עקספארטירענדיג זייערע האנדווערקער - אויסארבייטונגען, דער דאזיגער נוצליכער עלעמענט, וועלכע האט בעוויזען אין א קורצער צייט זיך צו אסימילירען מיט אונזער ווירטשאפטליכען לעבען, שטרעבט פארטצוזעצען זיין פריהערדיגע טעטיגקייט אין די נייע געענדערטע בעדינגונגען.

אונזערע האנדווערקער און קליינהענדלער דארפען אויסנוצען די ערפאהרונג און וויסען פון די דאזיגע אימיגראנטען און אין אנ'ענגען קאנטאקט מיט זיי צוטרעטען צו רעאליזירען די עקספארט - מעגליכקייטען.

צום סוף דארף נאך בעטראכט ווערען דאס פראבלעם פון עקספארט - מעגליכקייטען פון בערשטען - אויסארבייטונגען אויף די אויסלענדישע מערק, וועלכע זענען פערזעהען געווארען ביז איצט דורך דייטשלאנד.

די דייטשע בערשטען - אינדוסטרי האט עקספארטירט אין גרויסע סכומים האנדווערקער - אויסארבייטונגען אויף א רייה מערק. צוליב די לעצטע צאל-פעראָרדענונגען זענען פערהאן שוועריגקייטען ארויסצופיהרען פון פוילען שטשעטשינעס קיין דייטשלאנד און די דארטיגע בערשטען - אינדוסטרי געפינט זי אין א קריטישער לאגע. צוליב דעם האט געדארפ אויסגענוצט ווערען די געשאפענע לאגע אין דייטש לאנד און מ'דארף שטרעבען צו בעהערשען ... פוילישע בערשטען-אינדוסטריע פאר די מערק, וו כע האבען נעהערט איצט צו דייטשלאנד. אזעלכ מעגליכקייטען זענען דא אויך פארהאן פאר אנדער פראדוקציע - צווייגען. מ'דארף אויך ווי געהער רעקלאמירען די פוילישע האנדווערקער - אויסא בייטונגען אויף די אויסלענדישע מערק, בעזונדער וואו ס'זענען פערהאן פיל פוילישע עמיגראנטען, ... אסומירענדיג דאס אלץ דארף מען בעטאנען, ... ס'זענען פערהאן גרויסע עקספארט - מעגליכקייט און כדי דאס צו דערגרייכען דארף מען קודם ... אויסבעסערען אונזערע ווארשטאטען דורך ארגא זירען בשותפות'דיגען איינקויף פון רויה-שטא מכשירים און מאשינען, דאן שאפן קאאפעראטיוו וועלכע זאלען אריינעהמען אלע די, וועלכע זענ פעראינטערעסירט אין עקספארט פון האנדווערק אויסארבייטונגען.

ד״ר י. קאצענבויגען

ווי אזוי אויסצובעסערן די ווירטשאפטליכע לאגע אין פויל

א רייה עקאנאמיסטען האבען אויסגעארבייט א נייעם פראגראם

ווי בעקאנט איז דער געוו. פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי ארויסגעטרעטען מיט א פראגראם ווי אזוי אויסצובעסערען די ווירטשאפטליכע לאגע אין פוילען, קאנקרעט לעגט פאר דער געוו. מיניסטער פאלגענדעס:

מען דארף איצט דורכאוים מאכען דער בעפעלקערונג פינאנץ-שטארקער. די רעגירונג דארף זארגען, אז די בעפעלקערונג זאל האבען מעהר אומזאץ-קאפיטאל פארן ווירטשאפטליכען לעבען, פארן האנדעל, פאבריקאציע און לאנדווירטשאפט. דאס קאן מען דערגרייכען אויף פאלגענדען אופן:

1) ביליגער מאכען דאס דירה-געלד אויף וואוינונגען און געוועלבער אין א זעהר בעדייטענדער מאס.

2) ביליגער מאכען אלע סחורות פון די מאנאפאלען און קארטעליזירטע פאבריקען און די פרייזען צופאסען צו די פרייזען פון בעקליידונג און שפייז-סחורות.

3) דער מלוכה-בודזשעט מוז ווערען אויסגעגליכט, אז עס זאל נישט זיין קיין דעפיציט.

4) פערקלענערען די חובות פון דער מלוכה.

5) פערקלענערען די שטייערען און אפצאהלונגען פאר די לאנדווירטען.

6) פערביליגערן דעם באהן-טאריף אויף סחורות און פאר פאסאזשיר - פערקעהר.

7) פערגרעסערען בעדייטענד דעם קרעדיט פאר דער אינדוסטרי און בוי-צוועקען.

8) בעמיהען זיך, אז די סחורות זאלען ווערען ביליגער, כדי מען זאל זיי קאנען עקספארטירען קיין אויסלאנד.

ג. מיניסטער מאטושעווסקי ווייזט אן, אז מען קאן נאך מאכען זעהר גרויסע אפשפארונגען אין די מלוכה-אויסגאבען, כדי מען זאל קאנען פערקלענערען די שטייערען-לאסט. מען דארף נישט מאכען קיין נייע הלוואות. נאר צופאסען די מלוכה-אוי גאבען צו די נארמאלע איינקונפטען.

גלייכצייטיג מיט דעם עפענטליכען ארויסטר פון מינ. מאטושעווסקי זענען ארויסגעטרעטען ... אנדערע עקאנאמיסטען און האבען אנגעוויזען, ... מען מוז איצט וואס שנעלער אדורכפיהרען ד פראגראם, אויף וועלכען מינ. מאטושעווסקי ווי אן. זיי גיבען נאך צו, אז מען מוז אויך גלייכצייטי פערקלענערען די אפצאהלען פאר דער „אובעזפ טשאלניע", וועלכע ציהט ארויס ריזיגע סומעס ... דער בעפעלקערונג, נישט געבענדיג דערפאר ... פראפארציאנעלע נוצען צו די אפצאהלונגען.

אין די פינאנץ-קרייזען איז מינ. מאטושעווסק פראגראם דאס הויפטטעמא. עס איז גאנץ וואר שיינליך, אז די נייע רעגירונג, וואס וועט ענטשטע נאכן עפענען דעם סיים, וועט דאס דאזיגע פראגר פערווירקליכען.

וועגען עקספארט קיין פוילען

פארלעזונג אין דער לאדזשער האנדעלס-קאמער

צוליב דעם, וואס די מיטארבייט פון די פוילישע און יודישע סוחרים אין אמעריקא ביים אפזעצען פוילישע סחורות אין אמעריקא האט געגעבען גוטע רעזולטאטען, איז איצט פארהאן א שטרעבונג צו פערשטארקען און אויסברייטערן די דאזיגע טעטיגקייט. די פראגע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוזאמענפאהר פון יודישע און פוילישע סוחרים אויס פוילען, וועלכע קומט פאר אין אנהויב 1936 אין קליוולאנד, כדי צו בעקענען די סוחרים פון אמעריקא מיט די פוילישע אויסארבייטונגען, וועט בעת'ן צוזאמענפאהר פארקומען אנ'אויסשטעלונג, וועלכע ווערט איינגעארדענט דורך דער פוילישער געזעלשאפט פאר קאמפענסאציע - האנדעל.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אין דער לאדזער האנדעלס - קאמער פארגעקומען א פארלעזונג פון קאראל הערזע, לייטער פון דער אמעריקאנער אפטיילונג ביי דער פוילישער קאמפענסאציע - געזעלשאפט, דער פרעלעגענט האט פאר די פעראינטערעסירטע פירמעס פארגעשטעלט די מעגליכקייט פון עקספארטירען קיין אמעריקא, ער האט כאראקטעריזירט דעם אמעריקאנער מארק און אנגעוויזן אויף די פראקטישע מעטאדען, וועלכע וואלטען דארפט אנגעווענדעט צו ווערען ביים עקספארט ק אמעריקא מיט דער הילף פון די פוילישע סוחר וועלכע האבען עמיגרירט פון פוילען.

א רייה לאדזער פירמען וועלען דעריבער אנט נעמען אין דער דערמאנטער אויסשטעלונג

אויב ס'איז פערהאן אזא אינסטרוקציע

מוז זי אפגעשאפט ווערען

די לאדזער האנדווערקער - קאמער האט איצט איינגעפיהרט א נייעס. ביז איצט האט זיך פראקטיצירט, אז ווען א האנדווערקער האט זיך בעמיהט וועגען א האנדווערקער-קארטע אויפן גרונד פון „דיספענס" האט געמוזט איינצאהלען 50 זלאטים פאראויס אויפן פאל ווען דער פעטענט וועט דארפען האבען א קוואליפיקאציע - עקזאמען. אויב דער פעטענט איז צום קוואליפיקאציע - עקזאמען נישט צוגעלאזען געווארען, האט דער האנדווערקער צוריק בעקומען די 50 זלאטים.

איצט איז אין דער האנדווערקער-קאמער געווארען אנדערש. אויב דער פעטענט ווערט נישט צוגעלאזען צום קוואליפיקאציע - עקזאמען קומט ער נישט צוריק די 50 זל. נאר בלויז 25 וואו דא שטעקט די לאגיק איז לגמרי נישט פ שטענדליך.

וועגען דעם ענין איז שוין פארגעקומען אנ'א טערוועניץ אין פרעזידיום פון דער לאדזער הא ווערקער-קאמער. וועלכע פערשטעלט זיך אבער אנ'אינסטרוקציע, וואס זי האט געזאלט וועגען ענין בעקומען פון דער צענטראלער מאכט.

דער ענין טאר נישט פערנאכלעסיגט ווע ס'מוז קומען איצט אנ'אינטערוועניץ אין דער צ ראלער מאכט, כדי אויב ס'איז פערהאן אזא א סטרוקציע זאל זי אפגעשאפען ווערען.

נייער סיסטעם פון ריטשאלט

וואס איינגעפיהרט ווערט אין יאהר 1936

אין פינאנץ - מיניסטעריום איז שוין פערטיג א נייער פלאן ווי אזוי צו שאצען דעם ריטשאלט פון אומזאץ פון ערשטען יאנואר 1936.

דער נייער ריטשאלט וועט פון ניי-יאהר אן שוין נישט זיין געשטיצט אויף די אומזאצען פון די פריהערדיגע יאהרען. אזוי ווי דאס איז ביז איצט.

יעדער סוחר וועט זיך לויט דעם נייעם פלאן קענען אפזאגען פון ריטשאלט.

אזוי ווי ביי הכנסה-שטייער, וועט יעדער סוחר און האנדווערקער קענען בעזונדער אונטערהאנדלען מיטן שטייער-אמט וועגען הויך פון „ריטשאלט".

ווענדונג פון פערבאנד פון האנדווערקער-קאמערן

דער פערבאנד פון די האנדווערקער - קאמ האט אונטערגעשטיצט דעם מעמאריאל, וועלכער דערלאנגט געווארען דורכן צענטראל האנדווערקער פערבאנד אין פינאנץ - מיניסטעריום בנוגע נישט אנווענדען דורך א רייה שטייער-אמטען הנחות לגבי האנדווערקער, וואס זענען פארגעזע אין געזעץ.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער פערב פון די קאמערן זיך געווענדעט צו דער צענטר אנצוגעבען קאנקרעטע פאקטען בנוגע די דערמ טע בע'עוולה'ענגען.

די צענטראלע האט צוגעשטעלט די רשימות די בע'עוולה'טע, לגבי וועלכע עס זענען נישט געווענדעט געווארען דער ארט. 8 פ. 5, ווי א וועמען עס איז אויסגעמאסטען געווארען א הע רער אומזאץ-שטייער, אויב-זשוואיל לויטן געזעץ פען זיי צאהלען 20 זל. א יאהר.

בעמיהונגען וועגען שטייער-הנחות

מיט איינינע חדשים צוריק האט דער צענטראלער האנדווערקער - פערבאנד אנגעהויבען די איניציאטיוו וועגען בעפרייען האנדווערקער, וועלכע פערקויפען זייערע איינענע אויסארבייטונגען אויף מערק אין מארק-טעג, פון דער פליכט צו צאהלען אומזאץ שטייער פון פערקויף. קודם כל איז עס נוגע די יעניגע האנדווערקער,וועלכע ווערען בעפרייט צו צאהלען אומזאץ-שטייער פון זייער ווארשטאט אויפן סמך פון ארט. 8 פ. 5, אדער וואס דארפען צאהלען דעם ריטשאלט-שטייער אין דער הויך פון 20 זל. א יאהר.

צו דעם צוועק האט די צענטראלע דערלאנגט א געהעריג מאטיווירטען מעמאריאל צום פינאנץ - מיניסטעריום. דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערען האט פון זיין זייט אויך דערלאנגט א מעמאריאל, אונטערשטיצענדיג די שטעלונג פון אונזער צענטראלע.

די פערגאנגענע וואך האט א דעלעגאציע פון די ה"ה: אדוו. ר. מענדעלספורג, אדוו. ל. ניסענזאן און דיר. א. לעכער בעזוכט דאס מיניסטעריום און קאנפערירט וועגען דעם דאזיגען ענין.

דאס מיניסטעריום האט נאך פארלויפיג קיין שטעלונג בנוגע דער פראגע נישט אנגענומען. דאגעגען האט מען פערלאנגט פון דער דעלעגאציע צוצושטעלען צוגאב-מאטיווען, כדי נאכמעהר צו בעגרינדען די שטעלונג פון דער צענטראלע בנוגע איינפיהרען די אויבענדערמאהנטע שטייער-הנחה.

די ענטשיידונג פון מיניסטעריום דארף שוין קומען אין די נאהענטסטע וואכען, אויף וואס עס ווארטען זעהר פיל האנדווערקער, פאר וועמען דער ענין האט אנ'אומגעהויער וויכטיגע בעדייטונג.

אין יודישן אינסטיטוט פאַר בלינדע אין וויען

(אַ בעזוך)

יעדער שטיין אין וויען איז געשיכטע, און אפילו די פרישע שטיינער פון די אַרבייטער־בלאָקען אין דעם נייגעבויטען ווינער טייל, האָבען אויך חי׳ בעקאַנט אַ בלוטיגע געשיכטע, שרייט פון די ווענט מיט די פרי׳ש פּעריבענע, אָבער נאָך אָנזעהעוודיגע וואונדען־לעכער, פון ביקסען פון האַרמאַטען־קוילען. פאַר א גוטען בעאָבאַכטער רעדען אפילו די באַלקאָנען אין די אַרבייטער בלאָקען, איי ניגע בעצירט מיט אויסשליסליך בלוט־רויטע בלומען, די אַנדערע — אַנדערש קאָלירט.

און אָט נישט ווייט פון דעם פרישען נייעם אַרבייטער־ווינקעל אויף דער האָהע־וואַרטע 32 געפינט זיך אַנ׳אַלטע יודישע אינסטיטוציע — די איינציגע אין דער גאַנצער וועלט — דער יודישער בלינדען־אינסטיטוט.

אינטערעסאַנט ווי אַזוי מיר קומען פלוצים צו בעזוכען דעם אינסטיטוט. איינער פון דעם לאָדער אויספלוג קיין וויען האָט זיך דערמאָנט, אַז דאָ אין ווינער אינסטיטוט געפינט זיך אַ לאָדזער בלינדע אַ געוויסע גרינבלאַט, וועלכע די לאָדזער קהלה זאָל האָבן ארויסגעשיקט אויף איר חשבון. מיר האָבען בעשלאָסען צו בעזוכען דאָס לאָדזער מיידעל. דער ערשטער אַריינגאַנג אין אינסטיטוט האָט אונז אוועקגעשטעלט אין אַ ספק: אַ פּרעכטיגע געביידע און אין פאָדער־הויז מאַרמאָר־טאָוולען מיט גאָלד געשריבען וואו עס ווערט אָנגעגעבען, אַז די אינסטיטוציע איז פונדאַדירט דורך באַראָן קעניגסוואַרטער. עטליכע אויפשריפטען און נעמען פון נאָך באַראָנען האָבען אונז נישט געקלונגען יודיש. אונזערע ספקות האָט באַלד צושטרייט דער דירעקטאָר פונ׳ם אַנשטאַלט ד״ר ס. אַלטמאַן, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דאָס הויז פאַר בלינדע איז ווירקליך אויפגעשטעלט פון „פאָנען און באַראָנען״ אָבער יודישע. אין דער קאַנצעלאַריע פונ׳ם אַנשטאַלט געפינט זיך אַ גאַנצע גאַלעריע בילדער פון די ערשטע דאָקטוירים און בלינדען־פריינד, וואָס האָבען זיך די ערשטע פאַראינטערעסירט מיט די אומגליקליכסטע צווישען די אומגליקליכע, מיט די וועלכע האָבען אין זייער לעבען קיין ליכט־שיין נישט געזעהען.

ווענגן דעם לאָדזער מיידעל האָבען מיר זיך קודם כל דערוויסט, אַז זי איז נישטאָ אין דעם אינסטיטוט, אַז מען האָט זי איבערגעשיקט אין דער היים פאַר בלינדע מיידלעך — אַ קרובה׳שע אַנשטאַלט. דאָס איז געשעהען דערפאַר וואָס: קודם כל האָט נישט די לאָדזער קהלה זי אַרויסגעשיקט און נישט געצאָהלט פאַר איהר. די קאָרעספּאָנדענץ ווענגן דעם מיידעל האָט געפיהרט ד״ר יודיט. ער האָט צוגעזאָגט, אַז מען וועט צאָהלען פאַר איהר 100 זל. אַ יאָהר. די ערשטע 50 זענען איבערגעצאָהלט געוואָרען און מעהר קיין גראָשען נישט. אַזוי ווי אויסהאַלטען אַ קינד קאָסט מינדעסטענס 300 זל. (אַ שילינג איז כמעט אַ זלאָטע) האָט דירעקטאָר אַלטמאַן פון די אייגענע פאָנדען איבערגעצאָהלט די 250 זל. און נאָכדעם דאָס מיידעל איבערגעפיהרט אין דער היים פאַר בלינדע מיידלעך. אַלזאָ, אונזער לאָדזער מיידעל האָבען מיר אויפ׳ן אָרט נישט געפינען. ווער זשע איז יאָ געווען אין דער אַנשטאַלט.

דיר. ד״ר אַלטמאַן ערקלערט: בלינדע פון דער גאַנצער וועלט: פון אַמעריקע (אַמעריקע וויל איצט אויפבויען אַ נייעם אַנשטאַלט פאַר בלינדע אין פּאַלעסטינע) פון דייטשלאַנד, איצט אויך ספּעציעל פון די פליטים, פון פוילען, טשעכאָסלאָוואַקיי, רומעניען א. ד. ג. איצט ביז נאָך די יום־טובים געפינען זיך אין אַנשטאַלט די וועלכע האָבען ספּעציעלע בעשעפטיגונג און די וואָס זעצען פאָר זייערע העכערע שטודיומס. העכערע שטודיומס פון בלינדע? ווי אַזוי דאַרף מען דאָס פערשטעהען? און דיר. אַלטמאַן לעזט פאָר אַ צעטעל פון בלינדע מיט העכערע בילדונג, פון פוילען אַ בלינדער ד״ר מאַקס געפנער, אַ שריפטשטעלער, פובליציסט, ד״ר פילאָזאָפיע, רעדאַקטאָר פונ׳ם בלינדען־בלאַט „דאָס ליכט״. ד״ר געפנער איז פון טשערנאָליצי טורקער פּאָוויאַט, אַ העכסט בעגאַבטער מענש, ערצויגען אין דעם אינסטיטוט אין וויען. ד״ר לעאָ פוקס, פון טשעכאָסלאָוואַקיי, אַ בלינדער. האָט אָנגעשריבען אַנ׳העכסט אינטערעסאַנט בוך: — „די יודען אין עגיפּטען אין דער אַלעקסאַנדרישער עפּאָכע״. — אַ פאָרוואָרט צו דעם בוך האָט אָנגעשריבען ראַבינער חיות און לויבט שטאַרק דאָס בוך. ד״ר אָסקאַר באַום פון פּראַג, מחבר פון אַ רייה ביכער און ראָמאַנען, אַנ׳אינטימער פריינד פון מאַקס בראָד. אימרי אונגאַר דער איצט בערי׳המטער מוזיקער איז אַ יאָהר געווען אין דעם אַנשטאַלט ,זיין אויסבילדונג האָט ער בעקומען אין בודאַפּעשט, אָבער ווען ער איז אין וויען האָט ער זיין היים אין דעם אינסטיטוט. ד״ר ריכערט האַענבעמזע אַ מוזיק־קריטיקער און שריפטשטעלער אין דייטשלאַנד א. א. ווי אַ גאַנצע רייה פעדאַגאָגען, וואָס בלייבען אין דעם אינסטיטוט אַלס לעהרער. אַזוי איז דאָרט פערהאַן אַ זעהר בעגאַבטע לעהרערין אַ בלינדע פון קראקא פרל. ליושא וואַקס.

ווי אַזוי דערגרייכט מען, אַזעלכע רעזולטאַטען? ווי אַזוי ברענגט מען די בלינדע, וואָס לעבען אין אַזאַ אָפּגעזונדערטער וועלט אריין אין דער אַלגעמיינער וועלט אין דעם אַלגעמיינעם לעבען טויזענטער קלייניגקייטען , בעוועגונגען , קלאַנגען, מכשירים, ווערען אויסגענוצט דערצו. אין איין צימער איז ווי אין אַ קונסט־קאַמער געזאַמעלט טויזענדער געגענשטאַנדען, וועלכע דאַרפען די בלינדע געבען די פאָרשטעלונג וועגען פערשידענע זאַכען: מאָדעלען פון הייזער, פעלדער ,בערג, שיפן, זאַכען ,מענשען ,בהמות, פיש, שיפען, מאַשינען — עס איז נישט צום אויסרעכענען אַלצדינג. די טישלעריי איינגעאָרדענט נישט נאָר צו דער טישלער־אַרבייט, אָבער אויך צום ענטוויקלען די פינגער־געשיקטקייט. ראַקעטען צו טעניס־שפּילען, און פון שטרוי פערשידענע קינסטלעריש אויסגעאַרבייטע זאַכען.

צווישען די למודים פאַר די בלינדע האָבען אַ בעזונדערען אָנזעהען: מאַסאַזש, קלאַוויר שפּילען און קלאַוויר־שטימען רעפּאַרירען; שפּראַכען: עספּעראַנטאָ ,דייטש ,פּויליש, העבראַאיש ,ענגליש, פראַנצויזיש. איצט איז איינגעפיהרט מאַשין־שרייבען.

אַ בעזונדער קאַפּיטעל זענען די פּלאַסטישע אַרבייטען פון די בלינדע. ווי אַזוי שטעלט זיך דאָך פאַר דער בלינדער די אויסערליכע וועלט? האָט מען ביז איצט געמיינט, אַז דער בלינדער בעגרייפט נאָר דאָס, וואָס ער בעקומט דורכ׳ן אָנריהרען, האָט אַ פאָרשטעלונג וועגען דער גרויס און ברייט פון דער זאַך נאָר אויף אַזוי פיל אויף וויפיל ער קאָן עס אַרומנעהמען מיט זיינע הענט. האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס נישט, נישט אַזוי. די פּלאַסטישע אַרבייטען פון די בלינדע בעווייזען אין וואָס פאַר אַ וועלט אין וואָס פאַר פאָרשטעלונגען זיי לעבען. איינער אַ שילער שטעלט פאָר אַ פּראָלעטאַר׳ער — הענד און מוסקולען — דאָס איבריגע איז קליין און נישט וויכטיג. „אַ בעטלער״ — אַ גרויסע אויסגעשטרעקטע האַנד — דאָס איבריגע אונדייטליך.

אין דער ספּעציעלער דרוקעריי מיט ספּעציעלער שריפט פאַר בלינדע ווערען אויפ׳ן אָרט געדרוקט די לעקציעס, בלעטער ידיעות, עס שפּיגעלט זיך אין ווארט און אין דרוק אָפּ דאָס לעבען פונ׳ם אַנשטאַלט .

אַ בעזונדערע וועלט און צווישען די אָפּגעזונדערטע לעבען און אַרבייטען מיט אַזאַ איבערגעגעבענקייט די געזונדע ,וועלכע האָבען זיך צו דער אַרבייט געווידמעט, נאָך עס פיהרט אונז אַרום איבערן אינסטיטוט אַ יונגער בחור, הויך געוואַקסען — ספּאָרטסמעניש, קרעפטיג, ווינעריש פ״יש און לעבעדיג — ה׳ ליסאַן — הייסט ער, און איז בעקאַנט מיט יעדען ווינקעלע, יעדער טראָפּעלע פונ׳ם אַנשטאַלט, מיט אַלע לעהר־מעטאָדען, .נאָך אַ פּרט. די אינסטיטוציע איז אויפגעבויט דורך יודישע באַראָנען אין 18 יאָהרהונדערט, און אָט זיצט איצט ביים טיש אַנ׳אור־אייניקעל פון די דאָזיגע באַראָנען, — דאַכט זיך ,אַז פרל. פאָן־ווערטהיימשטיין, שרייבט און אַרבייט פאַר דעם בלינדען־אינסטיטוט.

טאַטיאַנאַ פוקס

די יודישע סטודענטען-פראַגע אין טשעכיי

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

איך וויל בעריהרען די „נירענבערגער״ געזעצן וואָס זענען נוגע די יודישע סטודענטישע עמיגראַציע אין מכלומרשט דעמאָקראַטישען טשעכיען. עס איז שוין דער יודישער עפענטליכקייט אין פוילען בעקאַנט דאָס יודישע סטודענטען פון פוילען זענען אין טשעכיען נישט געווינשענע עלעמענטען, איהר וועט פשוט שטוינען, פאַרוואָס? ווייל די יודישע קרבנות פון „נומערוס קלאוזוס״ זענען צו לאָיאַלע פוילישע בירגער. די אָנגעשטרענגטע פּאָליטישע בעציהונג צווישען ביידע שכנות׳דיגע מלוכות, האָבען געברענגט פאַר דער יודישער סטודענטענשאַפט אין טשעכיען גאָר גרויסע מתנות אין פאָרם פון העכערונג פון שכר־למוד אויף 300 פּראָצענט; איינפיהרונג פון רעגלעמענטאַציע־סיסטעם ביים אַרויסגעבן וויזעס, נישט ערלויבען צו געניסען פון הנחות ביים בעצאָהלען דעם שכר־לימוד און נאָך אַנדערע גזרות, לעצטענס האָט זיך אַ שיט געטון אַ האָגעל נייע גזרות אויף אונזערע קעפּ, סטודענטען ,וועלכע שטודירען שוין 4—5 יאָהר אין טשעכיען וויל מען נישט פערלענגערן די וויזעס נאָר מוזען אָהן אַ פאַרוואָס איבעררייסען דעם שטודיום אין טשעכיען.

ס׳איז פּשוט אונפאַרשטענדליך די לעצטע האַנדלונג פון דער טשעכישער רעגירונג געגען דער יודישער סטודענטען־עמיגראַציע. נישט יעצט איז די צייט און נישט דאָס איז דאָס אָרט צו בעהאַנדלען אַלע דעקרעטען און געזעצען, וועלכע וועלען אונז „אויסשאַלטען״ פון טשעכיען. איך האָב בעשלאָסען די אַלע זאַכען צו בעריהרען דווקא היינט אין אָנהויב פון שול־יאָהר, ווען פרישע מאַטוריסטען זוכען ליבעראַלע לענדער ווי מ׳קען נאָך שטודירען, איך וועל דאָ נישט אָנשרעקען די יונגע חברים, נאָר זיי זאָלען וויסען דעם ריכטיגען אמת, איך מיין אַז עס וועט נישט זיין איבערטריבען ווען איך וועל שרייבען ,אַז די יעצטיגע סטודענטישע־עמיגראַציע אין טשעכיען צעהלט קוים אַ פירטעל פון דעם. וואָס עס איז געווען אין 1933, די גאַנצע יודישע סטודענטען־עמיגראַציע געהט יעצט קיין איטאַליען ,ווי מ׳מאַכט נאָך נישט קיין אונטערשיד צווישען אַ יוד פון פוילען אָדער פון דייטשלאַנד, די סטודענטען־עמיגראַציע אין טשעכיען איז געבליבען אָהן הילף פון דער יודישער געזעלשאַפט פון פוילען ווי אויך פון טשעכיען. מיר ווענדען זיך דעריבער צו דער יודישער עפענטליכקייט אין פוילען זי זאָל זעהען צו לינדערן אונזער טראַגישע לאַגע. מיר גלויבען ,אַז אונזער קול וועט נישט בלייבען כקול קורא במדבר.

פ. פשיטיצקי

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

קאַץ און מויז

(דערציילונג) • פון דוד פינסקי

שקלאָווער האָט די גאַנצע צייט צוגעקוקט זיך ביידען, געזעהען, ווי זי שווייגט, געוואַרט, אַז זי וועט זיך אָפּקעהרען און אוועקגיין פון דעם נאַצי, איהר אוועקגיין מיט איהם האָט איהם איבערראַשט.

„געמיינהייט!״ האָט ער אַרויסגעציִשט.

זילבערמאַן האָט אַרויסגעקוקט פון בוך.

„אוועקגעשפּאַצירט מיט דעם נאַצי״! האָט שקלאָווער געענטפערט זיין פּסוק, „ווי געפעלט עס אייך?״

„איך בין אין איהר נישט פערליבט״, האָט זילבערמאַן קאַלט אָפּגעענטפערט.

„און איך בין אין איהר פערליבט!״ האָט שקלאָווער געהיצט זיך.

„וואָס דען?״

„אומזין!״

דאַרף ער גאָר דערקלערען פאַרוואָס ער איז אויפגעבראַכט? און דער חברה־מאַן פערשטייט דען נישט, וואָס?

„ווען זי וואָלט געווען אַ קאָמוניסטקע וואָס וואָלט איהר געזאָגט?״ האָט ער שאַרף געזאָגט.

„אַ קאָמוניסטקע וואָלט איהם אין געזיכט אָנגעשפּיגען, אָדער וואָלט קיין קאָמוניסטקע נישט געווען.״

„ריכטיג, אָבער זי איז אַ יודיש קינד, אַ יודישע טאָכטער, וואָס איז אַזוי שטאַרק בעלידיגט געוואָרען פון די נאַצים. זי און איהרע עלטערען; אַנ׳אַרויסגעטריבענע, אַ פערזשאַגטע, אַ פערשפּיגענע — וואָס זאָל זיך זאָגען?״

„אַז איהר האָט זיך איינגערעדט אַ מעשה מיט אַ יודישען פאָלק...!״

„איז פאַרוואָס טרייבען איהם די נאַצים? ווען פערפאָלגען זיי אָבער? נעמען האָט פערפאָלגט דער צאַר? און פאַרוואָס גיט מען אייך אין ראַטענפערבאַנד בירא בידזשאַן? און פאַרוואָס ווילען מיר ארץ ישראל? און פאַרוואָס טראַכטען מיר פון אַ יודישען וועלט קאָנגרעס? און פאַרוואָס פערדריסט מיך אַזוי, וואָס די יודישע מיידעל וועלכע איך קען קוים און אין וועלכער איך בין נישט פערליבט איז אוועק שפּאַצירען מיט דעם נאַצי? און פאַרוואָס ווייטאַג איך אַזוי אמתדיג פאַר די פערפאָלגונגען וואָס די דייטשע יודען שטייען אויס? און פאַרוואָס?..

„אַ. גייט אין אַלע רוחות!״ האָט זילבערמאַן איהם איבערגעריסען, איבערגעקעהרט זיך אויף דער אַנדער זייט און ווידער פערטון זיך אין בוך.

שקלאָווער האָט אויפגעלאַכט .

„טאַוואַרישטש, מיר זענען יודען. אַ קאָמוניסטקע, וואָס וואָלט אוועקגעגאַנגען מיט דעם נאַצי, וואָלט קיין קאָמוניסטקע נישט געווען; אָבער די יודישקע, וואָס איז אוועק מיט דעם נאַצי און וועט בלייבען אַ יודישקע, און די שטראָף וועט איהר נישט אויסבלייבען״.

„אָמן, יודישער נביא!״ — האָט זילבערמאַן אַרויסגעבראָמט פון הינטער דעם בוך.

דער יודישער נביא איז געווען אומגעדולדיג, נישט געוואוסט וואָס צו טון מיט זיך, געפיהלט אַז ער קאָן איצט אפילו נישט לייענען, ער איז אַראָפּ פון זיין שטוהל, צוגעגאַנגען צו דער פאָרענטשע, אַוועקגעשטעלט זיך מיטן רוקען צום ים און נערוועז געוואַרט ביז דאָס פּאָרל וועט זיך בעווייזען.

זילבערמאַן האָט אַ קעהר געטון דעם קאָפּ, אַ קוק געטון, „באַלוואַן!״ — האָט ער זיך אויסגעזידעלט פאַר זיך אין בוך אריין.

שקלאָווער האָט טאַקע באַלד זעהר נאַריש אויסגעזעהען מיט זיין וואַרטעניש, ווייל ער האָט געוואַרט געוואַרט... און ענדליך נישט דערוואַרט זיך, און ענדליך אַ בייזער אַרויפגעקראָכען צוריק אויף זיין שטול.

דאָס פּאָרל איז געגאַנגען לאַנגזאַם, ער ביי איהר רעכטער זייט. אַביסעל צוגעווענדט צו איהר, דאָס רוב מאָנאָלאָגענדיג אַליין און אַלעמען, זי — דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזט, אַביסעל איינגעבויגען, מיט אַ דערשראָקענהייט אויפ׳ן געזיכט און אין אַלע גלידער.

ער האָט דערציילט אַז ער האָט שוין דורכגעקרייצט דעם ים אַ סך מאָל, געמאַכט ווייטע רייזעס איז געווען אין אינדיע, אין יאַפּאַן, אין זיד אַמעריקע, אָבער יעדעס מאָל ווען ער טרעט אַרויף אויף דער שיף, ווערט ער קראַנק. פיהלט גאַנץ קאַלעמוטנע די ערשטע פּאָר טעג, דערנאָך אָבער פיהלט ער אַזוי גוט, ווי גאָר זעלטען, עפּעס אַ נייע לעבענס כוואַליע פליסט אין איהם אַריין, פונקט ווי עס שטייט אין דער אַנאָנס פון אַ געוויסען אָפּפיהר מיטעל. די פערגלייכונג האָט איהר אַביסעל שאָקירט, וואָלט ער זי געמאַכט ווען ער וואָלט גערעדט מיט אַנ׳אַריערין? זי האָט נאָך מעהר איינגעבויגען דעם קאָפּ, אָבער ער האָט נאָך איבערגעחזרט זיין פערגלייכונג, ווי אויף צו להכעיס, און אויף זיינע ליפּען איז געלעגען אַ פערקלערטער שמייכעל, ווי ער וואָלט גערעדט טיפזיניגקייטען.

ווי איינער וואָס נעהמט איין אַנ׳אָפּפיהר־מיטעל האָט ער געמוזט זיצען גאַנצע צוויי טעג אויף זיין שטוהל, אויפ׳ן דעק פון ערשטען קלאַס, היטען זיך נישט אוועקצוגיין צו ווייט, און נישט געוואוסט וואָס ער פערלירט דאָ...

„אַ ווירקליכער פערלוסט״ — האָט ער צוגעגעבען, און אַריינגערוקט זיין האַנט אונטער איהר אָרעם.

זי האָט אויפגעציטערט. ער האָט דערפיהלט דעם ציטער, און דער שמייכעל אויף זיינע ליפּען איז געוואָרען גרעסער.

——איהר זענט צום ערשטען מאָל אויפ׳ן ים?—

האָט ער אַ פרעג געטון.

„יאָ״ — האָט זי שטיל אָפּגעענטפערט.

דאָס ערשטע וואָרט וואָס זי האָט אַרויסגערעדט קורץ און ציטערדיג .

„און עס גייט אייך גוט? נישט קראַנק געווען?״

„ניין״.

„מערקווירדיג, איהר קומט דאָך זיכער נישט אַרויס פון אַ שטאָט ביי וועלכען דער ים איז געוואָרען די צווייטע נאַטור?״

איראָניזירט ער? וויל ער אָפּלאַכען פון איהר יודישער אָפּשטאַמונג? זי איז רויט געוואָרען, ער האָט עס גלייך בעמערקט, איז געווען צופרידען מיט זיך, און גלייך אַ פרעג געטון:

„פון וואַנען קומט איהר, אויב איך דאַרף פרעגען?״

איהר האַרץ האָט אין איהר אַ צאַפּעל געטון, ער ווייסט פון וואַנען זי קומט, אָבער עס געפעלט איהם איהר צו פייניגען. זיין האַנט אונטער איהר אָרעם איז איהר שווער געוואָרען, זי האָט געמאַכט אַ בעוועגונג ווי זי וואָלט בעפרייען איהר אָרעם, ער האָט עס בעמערקט און גלייך צוגעגעבען:

„איך מיין, וואו האָט איהר זיך אויפגעזעצט אויף דער שיף?״

„אין שערבורג״ — האָט זי שטיל געענטפערט.

„איהר קומט פון פּאַריז?״

„יאָ״.

„אַ שטאָט וואָס איך קאָן נישט אויסשטיין״.

דאָס איז נישט געווען אמת, אָבער עס האָט איהם געמאַכט שפּאַס אַנצוריהרען אין איהר עפּעס, וואָס זאָל איהר אַביסעל אַ שטאָך טון.

זי האָט גאָרנישט געזאָגט, זי האָט גאָרנישט געוואוסט פון פּאַריז, איהרע טעג דאָרטען זענען זעהר טרויעריגע געווען פאַר איהר און פאַר איהרע עלטערען, קאָפּ און האַרץ און געמיט זענען געווען געגען אַ נעהנטערער בעקאַנטשאַפט.

און ער האָט פאָרטגעזעצט:

„איך קען נאָר איין שטאָט, און דאָס איז בערלין, קענט איהר בערלין?״

זי האָט אַ שטאַרקען ציטער געטון, אָפּגעקעהרט דעם קאָפּ אָן אַ זייט, בעהאַלטען די טרעהרען וואָס האָבען אויפגעפינקעלט אין איהרע אויגען.

„בערלין? מיין געבורטסשטאָט!״ — האָט זי אַרויסגעשעפּטשעט.

(ווייטער מאָרגען).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 8 אקטאבער
י״א תשרי תרצה

זון-אויפגאנג 5.48
זון-אונטערגאנג 4.58

פאר שמוגלען מענשען קיין סאוויעט-רוסלאנד

קומט פאר היינט א פראצעס געגען 53 בעשולדיגטע אין לאדזער קרייז-געריכט

היינט הויבט זיך אן אין לאדזער קרייז-געריכט א סענסאציאנעלער פראצעס פון 53 פערזאן, וועלכע האבען געשמוגעלט מענשען קיין סאוויעט-רוסלאנד די שמוגעל - אפערע איז ענטדעקט געווארען אין ראוונא, די אויספארשונג האט אבער געוויזען, אז די צענטראלע געפינט זיך אין לאדז, אין דער וואוי־נונג פון א געוויסען אליהו באגוכוואל אויף קילינ־סקיעגא 90. ס'זענען איבערגעשמוגעלט געווארען מענשען אין קליינע גרופעס צו 2—3 פערזאן.

דער פראצעס וועט דויערן 2 וואכען, פארזיצער וועט זיין ריכטער מערסאן ביי דער אסיסטענץ פון 4 ריכטער. ס'בעשולדיגט דער ראוונער פראקוראר אבסט און דער לאדזער זגליטשענסקי.

ס'פערטיידיגען די אדוואקאטען לילקער, קאבי־לינסקי, קעמפנער, הערץ א. א. פון 53 בעשולדיגטע זענען פאלגענדע 20 לאדזער: מאיר ליפשיץ, שמשון קזשאק, עליאש באגוכוואל, נחום באגוכוואל, טביה מיניץ, ישעיה פינטשעווסקי, יעקב פוקס, בער רא־זענבערג, אברהם מאן, חיים ארענשטיין, ביילה צוי־קער, טויבע לאנגע, חיים פוקס, חיה ליפשיץ, הינדע פאקזשיווע, משה לייכטמאן, לייב געלבארד און הערש סענאטאר, די איבריגע אנגעקלאגטע זענען פון ראוונא.

אויפגעהאלטען די תפילה כל-נדרי

אין שוהל אין ווישניאווא-גורא

אין ווישניאווע גורא איז ערב יום-כפור פאר־געקומען אנ'אויסטערלישער פאל וואס האט גע־ברענגט דערצו, אז מ'האט אויפגעהאלטען דאס אנ־הויבען זאגען כל-נדרי אין שוהל אויף מעהר ווי א שעה צייט.

די מעשה איז פאלגענדע: אין ווישניאווע גורע זענען געווען עטליכע יודען וועלכע זענען פערמשפט געווארען אויף אנ'אדמיניסטראטיווען אופן און פער שידענע געלד-שטראפען אדער ארעסט. די יודען האבען נישט געהאט צו בעצאהלען די שטראפען און האבען בסדר אפגעשטעלט דאס געהן „אפזיצען", דער פאליציי-קאמענדאנט האט דעריבער נישט גע־פינען קיין אנדערע צייט איינצוזעצען די יודען אין ארעסט ווי אין סאמע ערב-יום כפור. די פרויען פון די ארעסטירטע מענער האבען אנגעהויבען צו לאר־מען און אינטערווענירען ביים רב, אז ער זאל אויס־פועל'ן, אז מ'זאל די יודען ארויסלאזען אויף יום־כפור און באלד נאכדעם וועלען זיי געהען אפזיצען די שטראפען. די אינטערווענצען האבען אבער נישט געהאט קיין פעולה און דעריבער זענען זיי ווידער געקומען אין שטיבעל אריין און ערקלערט, אז זיי וועלען נישט לאזען אנהויבען צו זאגען כל נדרי ביז זייערע מענער וועלען נישט בעפרייט ווערען אויף יום-כפור. ס'האט נישט געהאלפען קיין שום בערו־היגען און אויפקלערען, דער רב האט געמוזט מא־כען א זאמלונג כדי צונויפצונעמען די סומע, וועל־כע איז נויטיג געווען איינצוצאהלען כדי צו בע־פרייען די ארעסטירטע. שפעט פארנאכט איז די סומע צונויפגענומען געווארען און איז איינגע־צאהלט געווארען אין דער פאליציי. ערשט דאן זע־נען די יודען בעפרייט געווארען פון ארעסט, געקו־מען אין שוהל אריין און מ'האט אנגעהויבען זאגען כל-נדרי.

צו אונזערע לעזער!

ערב סוכות הויבט זיך אן צו דרוקען אין
„נייעם פאלקסבלאט"
אנ'אויסערגעוועהנליך
שפאנענדער ראמאן

דער נייער ראמאן איז געבויט אויף אמת'ע פאקטען און אויף סענסא-ציאנעלע וואהרהאפטע פאסירונגען.
די האנדלונג אין דאזיגען ראמאן ענט-וויקעלט זיך ארום א לעגענדארן העלד, וועלכער בעוויזט איבערנאטירליכע און שטוינענדע העלדישקייטען
דער נייער ראמאן וועט זיך לעזען מיט'ן גרעסטען אינטערעס פון אנ-הויב ביז'ן סוף.

ארעסטירט א באנקראטירטען

גארן-הענדלער

(א) מיט עטליכע טעג צוריק איז דערקלערט גע־ווארען אלס באנקראט דאס גארן-געשעפט פון אליהו קאץ פעטריקאווער 38. דאס געריכט האט נאכ'ן צונויפזאמלען דעם באנקראט - מאטעריאל, נעכטען בעשלאסען ארייינצוזעצען אין ארעסט קאצ'ן מחמת עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער באנק־ראט איז געווען א בייזוויליגער.

קאצ'ן האט מען נעכטען ארייינגעזעצט אין טורמע.

גרויסער ארבייטער-מיטינג

וועגען אנ'אקציע צו העכערען די לוינען

(א) אין פילהארמאניע-זאל איז פארגעקומען א גרויסער פראפאגאנדע-מיטינג ארגאניזירט דורך די פראפעסיאנעלע קלאסען-פעראיינען.

אין מיטינג האבען אנטיילגענומען 2000 טעק־סטיל-ארבייטער. ס'האבען גערעדט געוו. דעפ. זשו־לאווסקי, געוו. דעפ. שטשערקאוסקי, כאדינסקי און זדזשעכאווסקי.

די רעדנער האבען מאטיווירט די נויטווענדיג־קייט פון אנ'אקציע צו העכערען די לוינען צוליב דער שטייגערונג פון די פרייזען אויף לעבענסמיטעל. די רעדנער האבען דעריבער גערופען די ארבייטער זיך צו ארגאניזירען אין די פראפעסיאנעלע פער־איינען.

אלע שילער פון די מיטעל-שולען

וועלען פערזיכערט ווערען אין פאל פון אנ'אומגליק

(א) אין הסכם מיט די פעראָרדנונגען פון דער שול-מאכט איז איצט איינגעפיהרט געווארען אין די מיטעל-שולען און פראפעסיאנעלע שולען דער סיסטעם פון פערזיכערען די שילער אויפ'ן פאל פון אנ'אומגליק. דער אפצאהל בעטרעפט 1 זל. מיט 50 גר. א יאהר. אין פאל פון אנ'אומגליק אויפ'ן גאס און בעת ספארט-איבונגען, בעקומען אודי עלטערן ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 3000 זלאטעס.

צופיל זאמלונגען אין די פאלקס-שולען

נייער צירקולאר פון שול-קוראטאריום

(א) דאס שול-קוראטאריום האט פונאנדערגע־שיקט א צירקולאר וועגען בעגרעניצען די פערשידע־נע זאמלונגען אין די שולעס.

די פעראָרדנונג ווייזט אן דערויף, אז לעצטענס האבען די פערשידענע זאמלונגען אין די פאלקס-שולען אנגענומען צו ברייטע פארמען, וואס שטערט קודם כל די נארמאלע לימודים, צווינגט די לעהרער זיך אפצורייסען פונם לערנען און זיך פערנעמען מיט זאמלונגען און פיהרט אריין אנ'אונצוטרוי צווי־שען די שילער און עלטערן.

די זאמלונגען ווערען פון איצט בעגרעניצט און זיי קענען נאר אדורכגעפיהרט ווערען פאר „לאפפ", רויטען קרייץ, ים- און קאלאניאל-ליגע און אויף בויען פאלקס-שולען. אלע אנדערע זאמלונגען זענען פערוועהרט געווארען.

Dr. med. WIKTOR ZIEGE
ספעציאל-ארצט פאר פרויען-קראנקהייטען
און געבורטס-הילפע
צוריקגעקעהרט
SRODMIEJSKA 16, tel. 185-31

וויצע-פרעזידענט גאדלעווסקי

נעהמט איבער זיין אמט

(—) היינט נעהמט איבער זיין אמט אין דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג דער נאמינירטער וויצע-פרעזידענט געוו. וואהלינער וואיעוואדע ה' מיכאל גאדלעווסקי.

דער וויצע-פרעזידענט גאדלעווסקי נעהמט איבער די אויפזיכט איבער דער בוי-אפטיילונג, שטאטישע פלאנטאציעס, גאזאווניע און קאנאליזאציע.

געזעגענונג פון וויצע-סטאראסטא ראשיצקי

וועלכער איז בעשטימט געווארען אלס סטאראסטא אין לאסק

נעכטען איז אין דער סטאראסטווע פארגע־קומען די געזעגענונג פון וויצע-סטאראסטע יעזשי ראשיצקי, וועלכער האט איבערגענומען דעם אמט פון סטאראסטא אין לאסק.

פאר די פערזאמעלטע בעאמטע פון דער לא־דזער סטאראסטווע האבען געהאלטען רעדעס דער סטאראסטע ד״ר ווראנא, לייטער גאוואקאוסקי און א. סלאווינסקי.

אין נאמען פון דער מלוכה-פאליציי האבען געזעגענט דעם סטאראסטא ראשיצקי די פאליציי-אפיצירען מיט'ן קאמענדאנט ניעדזשעלסקי בראש.

די פונקציעס פון וויצע-סטאראסטא ערפילט צייטווייליג דער לייטער פון זיכערהייטס-רעפעראט נאוואקאווסקי.

וויפיל פלייש האבען מיר אויפגעגעסען אין חודש סעפטעמבער?

אין חודש סעפטעמבער זענען אין שטאטישען שחט-הויז געשאכטען געווארען 4342 בהמות פון 759.850 קילא, 5099 קעלבער פון 89,243 קילא און 702 קאזעס 12380 קילא.

אין פערגלייך מיט'ן חודש אויגוסט האט מען אין סעפטעמבער אויפגעגעסען מיט 50 טויזענד קילא פלייש מעהר.

ארעסטאנט אראפגעשלונגען א לעפעל

כדי צו בעגעהען זעלבסטמארד

אין טורמע אויף שטערלינגא-גאס האט דער ארעסטאנט טעאפיל מאיעווסקי, 21 יאהר אלט אראפגעשלונגען א לעפעל מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמארד. דער דאקטאר פון פאגאטאוויע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל, כדי אדורכצופיהרען אנ'אפעראציע.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונט

פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) מארגען, מיטוואך, דעם 9-טען דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

K L Ł M N O P

און פון 7. קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

U W Z Ż Ź

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענלי־כען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) מאנטאג, דעם 14. ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-איבער־זיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נא־מענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטא־טישער סטאראסטווע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען: יאנקעלעוויטש, (אלטער מארק 9), ב. גלו־באווסקי, (נארוטאוויטשא 6), האמבורג, (גלובנא 50), פאוולאווסקי, (פעטריקאווער 307), פיאטראוו־סקי (פאמארסקא 91) י. שטעקל (לימאנאווסקי 37)

די וואך פאר דער פאלקס-שול

נעכטען און עהערנעכטען זענען פארגעקומען א גאנצע רייהע פייערליכקייטען אין צוזאמענהאנג מיט דער „וואך פאר דער פאלקס-שול", וועלכע האט זיך נעכטען פערענדיגט. איבער די גאסען איז גע־גאנגען א צוג פון שול-קינדער, מיט טראנספארען טען צו שטיצען די פאלקס-שולען. אין די שטאטישע פארקען און אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ האבען גע־שפילט ארקעסטערס און אויף די גאסען איז פאר־געקומען א זאמלונג לטובת די פאלקס-שולען.

אין די קינאס איז געגעבען געווארען אלס איבער-פראגראם ענטשפרעכענדע אויפנאהמען.

די „וואך פאר דער פאלקס-שול" איז פערענ־דיגט געווארען מיט לעגען דעם גרונדשטיין אויף א נייעם שול-בנין אויף מאצקעוויטש-גאס.

איבערגעפאהרען אויף טויט

א 5-יעהריג קינד

אויף לימאנאווסקיעגא 182 האט אנ'אויטא־בוס איבערגעפאהרען אויף טויט דעם 5-יעהריגען עאוגעניוש ווייס, וועלכער וואוינט אין דערמאהנ־טען הויז, דאס קינד איז צוקוועטשט געווארען אויף טויט אונטער די רעדער פון אויטאבוס.

דער שאפער פון אויטאבוס פון אוניעיאוו טשעסלאוו סאדאווסקי איז פערהאלטען געווארען.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט פרעמיערע!
די נייעסטע מוזיקאלישע קאמעדיע
פון דער סאוויעטישער פראד. א. ג.
האַרמאָניע
מיט'ן אנטייל פון די בעדיי־טענדסטע סאוויעטישע ארטיסטען.
אויסער'ן פראגראם:
„בירא-בידזשאן"
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 פר"ה.

דער היי־יאָהריגער יום־כפור אין לאָדז

געזעהען, געהערט און פערצייכענט

מחמת דעם, וואָס ערב־יום־כפור איז אויסגעפאַלען אום זונטאָג) איז די בעוועגונג געוועזן א שטאַרקע. נאָך מעהר איז די בעוועגונג געווען צוליב דעם וואַרימען וועטער. די געשעפטען זענען געווען געשלאָסען און דער עולם האָט דעריבער געהאַט צייט. ווער צו געהן ווינשען נאָהענטע און פריינד א גמר חתימה טובה, ווער אויפ'ן „רייניעם פעלד" אויף קבר אבות בעטען א גוט יאָהר פאַר זיך און פאַר'ן הויז־געזונד.

אויפן בית־החיים

די בית־החיים אַנגעשטעלטע געדענקען שוין לאַנג נישט אזא „אויפלעבונג" ערב יום־כפור. די טראַמוואַיען זענען געווען געפאַקט. ס'זענען געלאָזט געוואָרען ספּעציעלע טראַמוואַיען, צו דריי וואַגאָנעס, די טראַמוואַיען זענען געגאַנגען פון דער קאָשטשעלנאַ ביז'ן בית החיים. א חוץ די טראַמוואַיען האָבען זיך געצויגען לאַנגע רייהען דראָשקעס און אויטאָס און טויזענדער פוס־געהער. ווי מ'איז זיך משער, איז דאָס בית־החיים בעזוכט געוואָרען פון אַנ'ערך 60 טויזענד מענשען. די ספּעציעלע דעלעגירטע פּאָליציי, האָט געהאַלטען די אָרדנונג. די קברים זענען געווען בעלאַגערט פון קינדער און קרובים. ס'האָבען זיך געהערט יאָמערליכע געוויינען. מ'האָט זיך אַראָפּגעריסען פון הארץ. יעדער האָט אויסגעפּאַקט זיין פּעקעל צרות.

א שטאַרקען „סעזאָן", האָבען דאָסמאָל געהאַט די אל מלא רחמים מאַכערס. מ'האָט זיי ממש צוריסען. זיי זענען געגאַנגען פון איין קבר צום אַנדערן אָפּגעזאָגט אויף דער שנעל אַנ'אל מלא און ווייטער געגאַנגען. נישטאָ קיין צייט זיך צו שפּילען. ס'איז היינט סעזאָן. מ'דאַרף פערדינען אויף יום־טוב, יודענעס זענען געשטאַנען ביי די אל מלא מאַכערס און זיך געבעטען:

— פעטער, מאַכט מיר פריהער „אַנ'עלימולע".

— ר' יוד, איך האָב ביי אייך פריהער בעשטעלט.

זיי ווידער זענען געשטאַנען אין גרויסען.

— וואָס איז ס'געאייל, וואָס? א גאַנץ יאָהר זעהט מען זיי נישט אויף די אויגען, און היינט אייר'לען זיי זיך.

א צווייטער:

— כ'האָב לענגער געוואַרט אויף ענק, כ'האָב דאָך נישט קיין זיבען מיילער — אַנ'איילעניש אויף זיי!...

נישט קיין ערגערן „סעזאָן" האָבען געהאַט די קאַליקעס און שנאָרערס. צום ערב־יום־כפור סעזאָן זענען אָנגעקומען קאַליקעס פון דער גאַנצער סביבה. די אַלעען זענען געווען געפּאַקט מיט כל־ערליי קאַליקעס, האַלצערנע פיס, אָהן הענד, בלינדע, שטומע, לאָהמע, „וויסטע אלמנות" מיט פּיצלעך קינדער אויף די הענד האָבען זיי געריסען פאַר די פּאָלעס, געריסען פאַר די הענט און געמאַכט יעלות:

— הערעלעיבן, זי זאָלען זיך האָבען אויסגעבעטען א גוט יאָהר, שענקט א פּאָר גראָשען פאַר א וויסטע אלמנה.

— מאַראַמעלעיבן, זי זאָלען האָבען געבראַכט אַלדאָס גוטס, געבען זי א פּאָר גראָשען פאַר א פּינסטערע קאַליקע. און האָט עמיצער אויפגעמאַכט דאָס בייטעלע, איז ער בעלאַגערט געוואָרען ווי פון בינען. טאָמער האָט מען געוויזען א גראָשען איז מען נישט געווען זיכער מיט'ן לעבען.

דער אַנגעלויף פון די „פרעמדע" קאַליקעס, האָט ארויסגערופען בייזבלוט ביי די „תושבים" פון בית־החיים. זיי האָבען זיך געהאַלטען אין איין קריגען און שעלטען. די קריגערייען זענען אָפט אַריבערגעגאַנגען אין געשלעגען און דער שפּיץ איז געווען, אז פּאָליציי האָט געמוזט מאַכען אָרדנונג.

צו כל נדרי

פאַרנאַכט איז אויף די גאַסען געוואָרען פרעהליך. דער עולם האָט זיך געלאָזט אין די שוהלען צו כל נדרי. די עלטערע מיט גרויסע יום־כפור־ליכט יונגערע מיט מחזורים און טלית־זעקלעך, פרויען מיט מענער אויסגעפּוצט, מאַנכע אין שטייפע הי־טען, אַנדערע אין ווייסע זאָקען מיט ווייס־געפּרעסטע העמדער, מ'האָט אָפּגעשטעלט איינער דעם אַנדערן און געווינשען א גמר חתימה טובה.

אַביסעל שווערליך איז היי־יאָהר אָנגעקומען דאָס ווינשען אויף דער פּעטריקאָווער גאַס, מחמת דעם, וואָס לויט די נייע פאַרשריפטען טאָר מען נישט אַריבערגעהן אין מיטען גאַס נאָר ביים ראָג. האָט מען געקענט זעהן ווי צוויי בעקאַנטע ווינשען זיך, איינער אויף דעם טראָטואַר און דער אַנדערער גע־גענאַיבער אויפ'ן צווייטען טראָטואַר שטרעקען אויס די הענט און שרייען אריבער איינער צום אַנדערן:

— מענדעל, א גמר חתימה טובה.

דער צווייטער האָט אויסשטרעקענדיג די האַנד צוריק געשריגען:

— חיים, א גמר חתימה טובה, א גוט געזונד יאָהר. ביידע האָבען זיך געווינשען און דער פּאָליציאַנט האָט אַכטונג געגעבען, זיי זאָלען זיך נאָר חלילה נישט אַראָפּכאַפּען פון טראָטואַר.. נו, האָט מען זיך געווינשען פון דערווייטען, וואָרום... מ'טאָר דאָך נישט אַריבערגעהן און צוגעהן ביז'ן רוג — פּאָלג מיך א גאַנג!

נאָך כל נדרי האָט זיך דער עולם געלאָזט „אוי־בערלופטערן". זענען די גאַסען פול געווען מיט שפּאַצירענדע, דער הויפּט האָט זיך דער עולם גע־לאָזט אויפ'ן דעפּטאַק, מענער מיט פרויען, און סתם יונגוואַרג.

יום כפור איז אויף די יודישע גאַסען געווען שטיל. דער עולם איז געווען אין די שוהלען און היים מתפלל געווען. איינער אויף פּרנסה, א צווייטער וועגען געזונד, מ'זאָל בעהיט ווערען פון אומגליקען, פון חרב און רעב א. ד. גל.

לעבעדיג איז געוואָרען אין אָוונט, ווען דער עולם איז ארויס פון די שוהלען... פרעהליכע. מיט לייכטע געמיטער, אַפּנשווינט איז לייכטער געוואָרען, מ'האָט זיך שוין אויסגעבעטען א גוט יאָהר, פאַר זיך און פאַרן הויזגעזונד. די עלטערע האָבען נאָך גע־האַט צייט מחדש צו זיין די לבנה, די יונגערע האָבען זיך געאיילט עפּעס „אַריינצוכאַפּען" נאָכ'ן פאַסטען — נאָך יום־כפור!

אַב—נעק

אַביסעלע קיבּיץ

(הומאָר פון טאָג)

דריי שאַטלענדער האָבען זיך אין א זונטאָג ארויס־געלאָזען אויף א שפּאַציר, שאַטלענדער ווי בעוואוסט זע־נען זעהר קאַרג; זענען זיי געגאַנגען צופוס. פּלוצלונג האָט אויסגעבראָכען א שלאַגס רעגען מיט דונערען און בליצען. האָט איינער פון די דריי פאָרגעשלאַגען אריינ־געהן אין א קאַפע.

— וועלען מיר דאָך מוזען דאָרטען עפּעס קויפען און אויסגעבען געלד! — האָט איינער בעמערקט.

און זיי האָבען בעשלאָסען אריינגעהן אין א טויער. אין טויער זענען זיי געשטאַנען בעקוועם. בעשיצט פון רעגען. האָט מען אין טויער אָנגעהויבען קלויבען נדבות.

— שלעכט! — רופט זיך אָפּ איינער פון די דריי— זיי וועלען דאָך צוקומען מיט דער פושקע צו אונז אויך, וואָס וועט זיין?

— איך האָב א פּלאַן — רופט זיך אָפּ א צווייטער.— איך וועל חלשן און דו וועסט מיך ארויסטראָגען.

* * *

אין איינעם פון די טויזענדער סאָדע־וואַסער בוידלעך אין תל אביב איז פאַראַן א פּלאַקאַט מיט פאָלגענדען אויפשריפט:

„אפילו ווען איהר קענט לעבען נישט טרינקענדיג קיין סאָדע־וואַסער, זאָלט איהר דאָך טרינקען מיין סאָדע־וואַסער אום איך זאָל קענען לעבען".

פאַרפאַלען!

(א) אויף ראָקיטשינער גאַס איז געפאַלען פון הונגער דער 45־יעהריגער היימלאָזער און אַרבייטלאָזער יאַן מושאַלעק. דעם קראַנקען האָט ערטיילט הילף די פאָגאָטאָוויע און איהם אָפּגעפיהרט אין שטאָטישען רעזערוו־שפּיטאָל.

* * *

אויף דאָמבראָווסקא־גאַס איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך א וואָגען דער 6־יאָהריגער זיגמונט סטזשעלטשיק פון לאָמזשינסקא 36 און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען אויפ'ן גאַנצען קערפּער. די פאָגאָטאָוויע האט דעם פערוואונדעטען אָפּגעפיהרט אין אַננאַ־מאַריאַ־שפּיטאָל.

* * *

אויף זשיטניאַ־גאַס איז בעפאַלען געוואָרען אַ געוויסער זיגמונט טשאַסקא, וועלכער האָט בעקומען מיט אַ מעסער אין בויך און ברוסט־קאַסטען.

דער פערוואונדעטער איז אין אַ שווערען צושטאַנד איבערגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. דעם אָנפאַלער האָט מען נישט געכאַפּט.

* * *

אויפ'ן קאָנסטאַנטינער שאָסיי איז אַ לאַסט־אויטאָ אַרויף אויף אַ וואָגען פון פויער סטאַניסלאַוו בעדנאַרעק, וועלכער האָט בעצייטענס בע־וויזען אַראָפּצושפּרינגען פון וואָגען. דאָס פערד איז דערהרגעט געוואָרען און דער וואָגען איז צושמעטערט געוואָרען. אויך דער אויטאָ איז בעשעדיגט געוואָרען.

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע
הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

עלעגאַנטע הערען־מאַנטלען
דיפּלאָמירטער שניידער
Habig
Hückel
אין די פאַבריקען
דיקיטעס אין דעם נייעם פּערסאָנאַל־אייגענטהום
הוטעלעס־געשעפט
Hückel
(wł. B. K.)
Łódź, Piotrkowska 88.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6.30.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 101-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג
מעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונד

ר. איזראַעל

משומדים

ראָמאַן. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

133)

אידא האָט נישט געהאַט קיין אהנונג אז אין דעם זעלבען צוג פאָהרט קיין פּוילען אויך סטעפאַן. דאָס איז געווען בלויז א צופאַל, ביי סטעפאַנען האָט זיך פערענדיגט זיין אורלויב און ער האָט בעשלאָסען צוריקצופאָהרען קיין פּוילען, סטעפאַן איז געווען אין א גאָר שלעכטער שטימונג. ער איז נעפאָהרען קיין לאָנדאָן, כדי זיך אויסצורוהען. כדי צו פערגעסען וועגען אלעם וואָס ער האָט איבערגעלעבט כדי זיך אויסצושלאָגען אלץ פון קאָפּ, צום סוף האָט ער נאָך געהאַט ווענינגער רוה, די דורכפאַלען ביי אידאַן און ביי דער לײדי האָט איהם געמאַכט נערוועאיש, ער איז אוועקגעפאָהרען פולשטענדיג צובראָכען. אזוי ווי ער האָט מיט עטליכע וואָכען צוריק געשטרעבט צו פאָהרען פון פּוילען קיין לאָנדאָן אזוי האָט ער איצט געשטרעבט צו פערלאָזען לאָנדאָן און צוריק צו פאָהרען קיין פּוילען. און קומענדיג צו דער באַהן האָט ער מיטאַמאָל דערזעהען אידאַן צוזאַמען מיט דער לײדי, דעם ערשטען מאָמענט האָט ער געמיינט אז זיי זענען דאָ גאָר צופעליג, אָבער באַלד האָט ער בעמערקט, אז ביידע סיי אידא און סיי די לײדי לענדסבורי זענען איינגעשטיגען אין דעמזעלבען צוג מיט וועלכען ער איז געפאָהרען.. דאָס האָט נאָך מעהר פערערגערט זיין שטימונג און ער האָט אָנגעהויבען מורא צו בעקומען פאַר דער דאָזיגער רייזע, הגם ער האָט נישט געוואוסט צוליב וועלכער סיבה. ער האָט אויך נישט געוואוסט צי די צוויי פרויען האָבען איהם בעמערקט, און ווייסען אז ער פאָהרט אין דעם זעלבען צוג וואָס ער.

סטעפאַן האָט נישט געשטרעבט צו דער דאָזיגער בעגעגעניש. זי איז פאַר איהם געווען אונוויטיג צוליב פערשידענע מאָטיוון, ער האָט אָבער די בעגעגעניש נישט געקענט אויסמיידען, אין דעם זעלבען טאָג אין אָוונט איז סטעפאַן אריין אין רעסטאָראַן־וואַגאָן און ווען ער איז געזעסען און געטרינקען טיי זע־נען אין וואַגאָן אויך אַריינגעקומען אידא מיט דער לײדי לענדסבורי. די צוויי פרויען האָבען באַלד בע־מערקט סטעפאַנען און אויך סטעפאַן האָט זיי בע־מערקט. אידא און די לײדי זענען געוואָרען ערשטוינט זיי זענען געווען זיכער אז דאָס איז נישט קיין צופאַל נאָר סטעפאַן פאָהרט ספּעציעל מיט זיי צוזאַמען, אידא האָט אָנגעהויבען מורא צו בעקומען צי סטעפאַן האָט ווידער נישט עפּעס פערטראַכט דאָס זעלבע האָט געטראַכט אויך די לײדי לענדסבורי, קיין עצה איז אָבער נישט געווען.

איבעררייסען די רייזע האָט מען נישט געקענט, די סיטואַציע איז געווען א זעהר פּיינליכע און אפילו טראַגישע. ס'האָט געדויערט היבשע עטליכע מינוטען ביז אידא איז געקומען צו זיך, און האָט געקענט אָנהויבען ניכטער צו טראַכטען וועגען דעם דאָזיגען צונויפטרעף. זי האָט זיך געווענדעט צו מערין

— לײדי איהר האָט בעמערקט ווער עס זיצט דאָרט אין ווינקעל?

— יאָ, איך האָב בעמערקט, דאָס זיצט דער מיסטער סטעפאַן באַרטשינסקי. ס'איז אינטערעסאַנט צי ער אָבסערווירט אונז, צי ער פאָהרט דאָ צוזאַמען צוליב אונז.

— איך האָב אויך וועגען דעם געטראַכט.

— און אפשר איז עס א צופאַל, ער האָט דאָך געזאָלט סיי־ווי סיי אוועקפאָהרען פון לאָנדאָן, ער האָט דאָך מיר אַליין ערקלערט, אז זיין אורלויב האָט זיך שוין געענדיגט.

— ס'איז אויך מעגליך, אָבער איך האָב אזוי ווייניג צוטרוי צו איהם. נאָך די אַלע ערפאַהרונגען וועלכע איך האָב געהאַט נעבען איהם...

— מיר דאַרפען אמת זיין פאָרזיכטיג, אָבער מורא צו האָבען איז נישטאָ פאַר וואָס.

נישט אידא און נישט די לײדי און נישט סטעפאַן האָבען געוואוסט אז אין דעם זעלבען צוג געפינט זיך נאָך אימיצער. וועלכער אָבסערווירט סאַ ביידע פרויען און סיי סטעפאַנען. דאָס איז געווען דער מיסטעריעזער קריפּעל.

דער הויקער איז געווען שטאַרק אין כעס פאַר זיין דורכפאַל מיט מאַריאַנען און בעזונדערס אויף אידאַן מיט סאַבאַן. פּאַרו אָפּשרעקען און נישט וועלן איהם נאָכגעבען. ער האָט דעריבער נישט אַראָפּגענומען קיין אויג פון די פרויען. ער איז זיי נאָכגעגאַנגען יעדען שריט ער האָט געוואָלט געפינען דעם ענטשפּרעכענדען מאָמענט וועלכער וואָלט איהם געקענט דערפיהרען צו דערגרייכען זיין ציל. און נאָכגעהענדיג שטענדיג אידאַן און סאַבאַן, האָט ער בעמערקט ווי אידא גרייט זיך אויף דער רייזע, ער האָט נישט געוואוסט וואוהין זי פאָהרט, יעדענפאַלס, האָט ער בעשלאָסען אז ער וועט איהר נאָכגעהן און זיך דערוויסען וואוהין און צוליב וואָס אידא פאָהרט אוועק. ער איז נאָכגעפאָהרען אידאַן ביז צו דער באַהן. דאָ האָט ער בעמערקט ווי זי האָט זיך צונויפגעטראָפען מיט דער לײדי לענדסבורי וועלכע איז אויך געווען רייזע־פערטיג און דאָס האָט איהם נאָך מעהר אינ־טריגירט אין א מינוט ארום שטעהענדיג ערגעץ ווייט פון דעם פעראָן האָט ער אויך בעמערקט סטעפאַן קאַרטשינסקי, וועלכער האָט זיך אויך געגרייט אוועק צופאָהרען מיט דעם זעלבען צוג, דאָס האָט איהם שוין ארויסגעבערענגט פון גלייכגעוויכט, אין דעם ענין האָט ער עפּעס געזעהען א געהיימע פערשוועררונג און דאָס האָט איהם געגעבען די זיכערקייט אז אויב ער וועט ענטדעקען דעם סוד פון דער דאָזיגער געהיימער רייזע פון אידא, די לײדי און סטעפאַן וועט ער קענען קומען צו געלד. פאַר איהם איז נישט גע־ווען קיין ספק אז זיי פאָהרען אַלע מיט דעמזעלבען צוועק זיי פאָהרען אָבער יעדער בעזונדער כדי זייער רייזע זאָל נישט ווערען אויפפאַלענד.

דער קריפּעל האָט אין איצטיגען מאָמענט בעשלאָסען קודם כל צו אָבסערווירען סטעפאַנען. מיט איהם וועט דעם קריפּעל קודם כל זיין בעקוועמער און פּראַקטישער צו רעדען ווי מיט א ווייבספּערשוין. דער קריפּעל האָט געקויפט א בילעט נאָר אויף דער ענגלישער טעריטאָריע, כדי מיטצופאָהרען מיט דעם צוג, איבער דער גרעניץ האָט ער נישט געקענט פאָה־רען ווייל ער האָט נישט געהאַט די נויטיגע דאָקומענטען דערצו. אויסנוצענדיג א מאָמענט ווען סטעפאַן איז געווען אַליין אין דער וואַגאָן אָפּטיילונג, האָט זיך דער קריפּעל אריינגעשלייכט צו סטעפאַנען.

סטעפאַן האָט זיך שטאַרק דערשראָקען, דערזעהענדיג דאָס עקעלהאַפטע בעשעפעניש.

— איהר האָט זיך נישט געריכט אויף מיר, דאָ אויף דעם אָרט, מיסטער סטעפאַן.

— ניין, בשום אופן נישט, האָט סטעפאַן ארויסגעשטאַמעלט. וואָס פערלאַנגט איהר דאָ?

— דערוויילי נאָך גאָרנישט, איך וויל נאָר וויסען וואוהין עס פאָהרט דער מיסטער קאַרטשינסקי.

— דאָס איז חוצפה, זאָגט וואָס פערלאַנגט איהר ווייל איך וועל מאַכען א טומעל.

— נישט מיטאַמאָל אזוי שטאַרק, מיסטער, ווייל איך האָב אייך נאָך עפּעס דאָ וואָס צו זאָגען.

סטעפאַן האָט באמת געוואָלט מאַכען א טומעל, ווייל ער האָט פאַר דעם קריפּעל מורא געהאַט. דאָס פערזעהעניש האָט בעמערקט וואָס סטעפאַן וויל טון און מיט איין שפּרונג איז ער שוין געווען ביי סטעפאַנען אויפן האַלז. ארומגענומען מיט זיינע לאַנגע דאַרע פינגער און אָנגעהויבען צו שטיקען, סטעפאַן האָט מעהר נישט געקענט שרייען און צווישען סטעפאַן און דעם קריפּעל האָט זיך אָנגעהויבען א שווערער און ביטערער גראַנגעל. סטעפאַן האָט דעם קריפּעל אומגעוואָרפען אויף דער ערד, אָבער ליגענדיג אויף דער ערד האָט דער קריפּעל נישט אָפּגעלאָזען די הענט פון סטעפאַנס האַלז.

סטעפאַן האָט שוין אָנגעהויבען צו שטיקען ער האָט געמאַכט אַלע אָנשטרענגונגען זיך אויפצושטעלען פון דער ערד אָבער האָט מעהר נישט געקענט, די כוחות האָבען איהם כסדר פערלאָזען, דער קריפּעל האָט ווייטער געשטיקט סטעפאַנס האַלז אַלץ פעסטער די אויגען זענען ארויס פון די לעבער און א קאַלטער שוויים האָט איהם בעדעקט, ער האָט מעהר נישט געקענט ריהרען מיט קיין האַנד און מיט קיין פוס. דער קריפּעל איז געווען ווי א ווילדע חיה, ער האָט זיך נישט אָפּגעגעבען קיין חשבון דערפון, אז ער וועט זיין נעגנער דער־שטיקען אויף טויט.

(פאָרטזעצונג קומט).

די טעג קומט נאך לאדז די גרעסטע פויליש-יודישע סענסאציע! דער בייער יונגער שטערן

דינה האלפערן צוזאמען מיט איהר פארטנער ס. בראנעצקי אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

צוליב דעם אויבער אייכעל

האט מען צוויי מענשען אפגעפיהרט אין שפיטאל

אין דער וואוינונג פון קאנסטאנטי נאפיע־ראלא (גלוכא 5) איז געזעסען א קאמפאניע און געשפילט אין קארטען. ווי ביי קארטען, איז געקו־מען צו א מחלוקה, וועלכע איז איבערגעגאנגען אין א געשלעג. דער רעזולטאט איז געווען, אז דער בעל־הבית נאפיעראלא האט בעקומען מיט א מעסער אין בויך און א געוויסער סטאניסלאוו זשעזש ניצקי מיט א האק איבער'ן קאפ. ביידע זענען אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

זעלבסטמארד פון א 85-יעריגער זקנה

(א) אויף שענקעוויטשא 71 איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער פאל פון זעלבסטמארד, וועלכע ס'איז בעגאנגען א 85-יעהריגע זקנה טע־רעזא הייניקע.

די זקנה האט געוואוינט ביי איהר טאכטער. נעכטען אינדערפריה ווען אלע זענען נאך געשלא־פען, האט די אלטע געעפענט דאס פענסטער און ארויסגעשפרונגען פון צווייטען שטאק אויפן ברוק. אין א גסיסה-צושטאנד האט די פאגאטאוויע אפ־געפיהרט די אלטע אין שפיטאל.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 8-טען אקטאבער

6.34 — גימנאסטיק. — 6.59 — פליטען. 8 — אודיציע פאר שולען. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — ידיעות. 12.15 — אודיציע פאר שולען. 12.30 — קאנצערט. 1.35 — פליטען. 3.12 — בערזע. 3.25 — עקספארט. 3.30 — פליטען. 4 — פון פ. ק. א. 4.15 — קאנצערט. 4.45 — „גאנץ פוילען זינגט". 5 — גרויסע און קליינע ערפינדונגען 5.15 — קאנצערט. 5.50 — שפראכען - ווינקעל. 6 — פארטעפיאן - קאנצערט. 6.45 — פליטען. 7.20 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.35 — ספארט. 7.50 — אקטועלע שמועסן. 8 — מוזיק. שמועסן. 8.10 — סימפ. קאנצערט. 10.30 — פעליעטאן. 10.45 — „מיר פרויען" — רעפעראט. 11 — ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 — טאנץ־מוזיק.

proszki „KOWALSKINA"
STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYCH BÓLACH GŁOWY
AK
FABR. CHEM.-FARM. „AR. KOWALSKI" WARSZAWA

א טויטער קערפער אין א שאנק

מארד'יגע ענטדעקונג אין דארף סוליי

אין דארף סוליי הינטער לאדז האט זאפיא קאפטשינסקא, צוגעהענדיג צו דער שאנק, געמאכט א שרעקליכע ענטדעקונג. אין דער שאנק איז געלעגען א גרויס פעקעל איינגעוויקעלט אין פאפיר. ווען קאפטשינסקא האט געוואלט זעהען דעם אינהאלט פון פעקעל, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דארט ליגט דער טויטער קערפער פון א ניי־געבוירען קינד.

די פאליציי האט זיך פאראינטערעסירט מיטן דער ענטדעקונג און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די 18-יעהריגע טאכטער פון דער קאפטשינסקא האט געבוירען אן'אונגעזעצליך קינד און אויף דעם אופן געוואלט דערפון פטור ווערן. די אכזריות'דיגע מוטער האט מען ארעסטירט און אריינגעזעצט אין לאדזער טורמע. ש.

די עלעגאנטסטע מענער-היטלעך צום הערבסט און ווינטער-סעזאן
פון די מארקען Hückel און Habig
בעקומט איהר נור אין דעם בוואוסטען
הוט-געשעפט פון
B. Kleinbaum
31 Piotrkowska 31, tel. 262-18
11 LISTOPADA 31.
מעסיגע פרייזען!
סאליד בעדינונג!

די עלעגאנטסטע ספארט-היטלעך שטענדיג אויף לאגער.

היינט גאסטירט מיר אין צירק

היינט קומט פאר די רעוועלאציאנס - צירק־פרע־מיערע פון דער ערשטער הויפט־אפטיילונג פון סטא ניעוווסקי'ס צירק, וועמענס פראגראם איז דער בעס טער פון די ביז־איטיגע. דער צירק איז געקומען מיט אן'איינענעם ספעציעלען צוג, וואס בעשטעהט פון 58 באהן־וואגאנען. דער איצטיגער פראגראם פון סטאניעוווסקי'ס צירק בעשטעהט פון סאמע וועלט אטראקציעס. אלזא היינט טרעפט זיך די עליטע פון לאדז אין סטאניעוווסקי'ס צירק.

פאבריקס-שרפה

(א) נעכטען 7 א זייגער אינדערפריה איז אין דער שפינערייי פון דער פירמע זשעפקאוויטש און מאנטשקי, פאמארסקא 77, צוליב אומאריג טיגען בעגעהען זיך מיט פייער, ענטשטאנען א שרפה אין א שאפע. דאס פייער האט זיך שנעל פערשפרייט און האט בעדראהט די גאנצע פאבריק. די ערשטע און צווייטע אפטיילונג פון די פייער־לעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעליאנא 7 (פריהער 43). טעל. 32-141
צוריקגעקעהרט
עמפפאנגס-שעה׳ן 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד׳
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1

ראדיא - ווינקעל

קאמף מיטן גערויש, וואס דער ראדיא פערשאפט

דער פראנצויזישער פאסט - מיניסטער מאנדעל האט אהויסגעלאזט דעם פאלגענדען צירקוליאר בנוגע די רוישיגע ראדיא - אפאראטען:

„דאס אויפנעהמען ראדיא דארף נישט שטערען די רוה פון די שכנים. די שטאט־מאכט וועט אין יעדער איינעם פאל בעשטימען, אויב דאס צו הויכע אנשטעלען דעם ראדיא־אפאראט בעאונרוהיגט נישט די שכנים פונם ראדיא־אייגענטימער. די שעה'ן, וואס די מאכט וועזט אן, פערפליכטען נישט צו פערמאכען דעם הילכער, נאר בעשטימען א געוויסע צייט, ווען מען ברויך דעם הילכער ווי ווייט מעג־ליך מאכען שטילער. די פאליציי־בעצירקען וועלען אין דער הינזיכט ערטיילען די נעהערינע אויפקלע־רונגען".

מוזיק אין פוילישען ראדיא

לויט די סטאטיסטישע רשימות פון פוילישען ראדיא קומט אויס, אז אין אויגוסט האבען די מו־זיקאלישע אודיציעס אויסגעמאכט העכער 66 פראצ־צענט פונם גאנצען פראגראם פון פ. ר. דאס איז א פאזיטיווע ערשיינונג, איבערהויפט אין די זומער חדשים, ווען די ראדיא־הערער זענען מעהר נוטה צו עפענען די הילכערס בעת מען הויבט אן געבען מוזיק. א חוץ דעם האט די צאהל לייכטע מוזיקאלי־שע אודיציעס אנגעטראפען צוויי מאל מעהר, ווי די ערנסטע. אט דאס טרעפט זיך צונויף מיט דער טענדענץ פון אלע איראפעאישע ראדיא־סטאציעס, וועלכע גיבען אויף לייכטע, אבער גוטע, מוזיק. בסך הכל איז אין אויגוסט אויפגעגעבען געווארען 430 מוזיקאלישע אודיציעס, אדער דורכשניטליך 14 אודיציעס א טאג.

וואסערע אפאראטען ווערען אין פוילען פראדוצירט?

דער פוילישער ראדיא האט זיך געווענדעט צו א רייה אפאראט - ווארשטאטען אין פוילען מיט א אנקעטע, וועלכע איז אויסען ווי ווייט מעגליך צו־נויפצושטעלען א פולע און גענויע רשימה פון דער פראדוקציע פון פוילישע אפאראטען.

נאכ'ן בעקומען דעם ענטפער וועט די דאזיגע ליסטע פערעפענטליכט ווערען און דינען אלס ראט געבען פאר קונים, וועלכע וועלען זיך אזוי נאך קע־נען איינקויפען דעם פאסיגען אפאראט.

א רעוואלוציע פון די ראדיא-הערערס אין שוועדען

צווישען דער עלעקטרישער געזעלשאפט און קאנסומענטען פון שטראם אין שוועדען איז אויס־געבראכען א קאנפליקט. וואס האט דערפיהרט דער צו, אז מען האט אפגעשטעלט דאס צושטעלען שטראם. צוליב דעם האבען די ראדיא־אבאנענטען נישט געוואלט צאהלען, ווייל זיי האבען נישט גע־קאנט געניסען פון די נעץ־אפאראטען. די פאסט - אדמיניסטראציע ווידער האט געפאדערט, אז די אבאנענטען זאלען יא צאהלען און די, וועלכע האבען זיך קעגענגעשטעלט, האט זי אפגעגעבען אין געריכט. דאך האט דאס געריכט ערלעדיגט דעם ענין לטובת די ראדיא־הערערס.

סאוויעטישער ראדיא איינגעלאדען סאליסטען פון אויסלאנד

דער רוסישער ראדיא־קאמיטעט האט אויפן ווינ־טער־סעזאן אנגאזשירט אויף גאסטראלען א רייה ערשטקלאסיגע ארטיסטען צום מיקראפאן אין מאס־קווע. צווישען אנדערע וועלען, אלס דיריגענטען פון מאסקווער סימפאנישען ארקעסטער, ארויסטרעטען פריץ סטידרי (עסטרייך), אסקאר פריער (דייטשער פליט), אלפרעדא גאזעללא (איטאליע), און גזשע־גאזש פיטעלבערג (פוילען). א חוץ דעם וועלען אויפ־טרעטען אלס סאליסטען: די פיאניסטין לילי קראַ־אוס (אונגארן), באלעסלאוו קאהן (פוילען), דער פראנצויזישער וויאלאנטשעליסט מאריס מארשאל, דער פוילישער פידלער שמעון נאלדבערג און א רייה אנדערע.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
פון היינט ביז'ן 8-טען ד. ח.
גרויסער פילם פון פוי־לישער פראדוקציע א. נ.
Przeor Kordecki
אין דער הויפט-ראל
K. ADWENTOWICZ
אנהויב פון די סעאנסען 5.30 נאכמ.
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

תפילה פאר די געפייניגטע דייטשע יודען

איז געזאגט געווארען צו כל נדרי אין טויזענדער שוהלען אין דער גאנצער וועלט.

אין טויזענדער שוהלען אין דער גאנצער וועלט, איז דעם היי־יאהריגען יום־כפור געזאגט געווארען א תפילה פאר די פערפאלגטע דייטשע יודען. די תפילה וואס איז פערפאסט געווארען פון א רייה אנפיהרענ־דע רבנים, ווי הרב הערץ פון ענגלאנד, לעווין פון פראנקרייך, ד"ר ברוידע פון לאדז און אנד. אויפ'ן אויפטראג פון ד"ר ברוידע אלס פארזיצער פון די רבנים מיט העכערע בילדונג איז די תפילה געזאגט געווארען צו כל־נדרי אין אלע סינאגאגעס אין פוי־לען. אין דער תפילה ווערט געזאגט:

דעם דאזיגען פייערליכען מנהג ווענדען מיר פון אונזערע צעוועהטאגטע הערצער, וואס פיהלען מיט דעם טרויער פון אונזערע אזוי שווערע געטראפענע ברידער וואס זייער קיום אלס מענשען און יודען ווערט פערניכטעט. אונזערע ברידער אין דייטשלאנד ווערען בערויבט פון זייערע מענשליכער רעכט און מענשליכען כבוד. די רעליגיעזע און מאראלישע יסודות פון דער מענשהייט זענען ערשיטערט גע־ווארען. די לײדען פון אונזערע ברידער אין דייטש־לאנד זענען אונזערע לײדען. מיר גלויבען אבער אין דער איביגקייט פון יודישען פאלק אלס דעם בערו־פענעם טרעגער פון גאטס לעהרע. אין דעם דאזיגען גלויבען שעפען מיר אונזער כח און ווירדע (יט"א)

צוויי בלאכאזשעס אראפגעפאלען פון פינפטען שטאק

1 שוגער פערוואונדעט, דער 2-טער דערהרגעט.

אויף טשאצקא נאס 14 האט פאסירט א שרעק־ליכער צופאל מיט צוויי בלאכאזשעס. זיי זענען גע־ווען בעשעפטיגט ביים לעגען בלעכען ביי די פענס־טער אויפ'ן 5-טען שטאק. דערצו האבען זיי פער־לענגט א לייטער פון שגור, און געפזיגענדיג זיך אויף א הייך פון 5 שטאק, האט זיך די לייטער צעריסען און דער בלאכאזש יעזשי טים איז אראפגעפאלען אויפ'ן ברוק, צוזאמען מיט איהם איז אויך אראפ־געפאלען דער צווייטער בלאכאזש סט. גוטאווסקי, וועלכער האט די לייטער געהאלטען אויפ'ן דאך און איז מיטגעשלעפט געווארען.

טים איז אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפ־געפיהרט געווארען אין שפיטאל. גוטאווסקי איז אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארען.

צונעמען די דעפוטאטען און סענאטארען.

געשלאסען די טויערען פון פאראגוואי פאר סוחרים, האנדווערקער און פרייע פראפעסיעס.

דער פאראגוואישער קאנסולאט אין ווארשא, האט היינט דערהאלטען א טעלעגראפישע פעראָרד־נונג פון זיין רעגירונג וועגען נייע בעגרענצונגען פאר עמיגראנטען. לויט דער פעראָרדנונג וועלען סוחרים, האנדווערקער און פרייע פראפעסיעס נישט בעקומען קיין וויזעס. די פעראָרדנונג נעהמט אריין אין קראפט פון 18-טען ד. ח. אן.

איבערפילונג אין די יוד. פאך-שולען

לויט ידיעות וועלכע זענען אנגעקומען אין צענ־טראל קאמיטעט „ארט", איז דער צופלוס פון שילער אין די פאכשולען פון „ארט" בעזונדערס אויף בער־לין היי־יאהר געווען זעהר א גרויסער, נישט געאכט דערויף וואס אין איינינע שולען איז דורכגעפיהרט געווארען א פערגרעסערטער אויפנאהמ נאך דער ענט שפרעכענדיגער פערגרעסערונג פון אינווענטאר, איז געווען אוממעגליך צו בעפרידיגען אלע ווענדונגען וועגען אויפנאהמ. (יט"א).

פאך - ערגענצונגס - קורסען פאר האנדווערקער.

די אויפקלערונגס אקציע פון „ארט" וועגען דער נויטיגקייט אויסצונוצען דעם טערמין ביז סוף יאהר אויף אנצוגעבען דעם הנחה עקזאמען אויף געזעלען, האט געהאט דעם ערפאלג דאס אין א רייע שטעט (ווארשא, סאסנאוויץ, בענדין, קאליש, ראדאם, גראד נע, ראוונע א.א.) זענען געעפענט געווארען פאך־ערגענ־צונגס קורסען פאר האנדווערקער די קורסען ווערען בעזוכט דורך פערזאנען וועלכע זענען טעטיג אין האנדווערקער און בעזיצען נאך נישט קיין געזעלען־צייגנישען, די אלגעמיינע צאהל בעזוכער פון די קור סען דערגרייכט ביז 300.

דאס וואהלינער שול־קוראטאריום האט אפגעווא־רפען די ביטע פון קאוולער „ארט" וועגען אן'ערלויב־ניש אויף עפענען קורסען פון צושניידער פאר זעלבסט שטענדיגע האנדווערקער, דער מאטיוו פון אפזאג איז, וואס אזעלכע קורסען דארף עפענען די האנדווערקער קאמער. (יט"א).

ארץ ישראלדיגער אערא קלוב „הגמל המעופף"

אין ווארשא ווײלט איצט דער דעלעגאט פון ניי־געגרינדעטען א"י'דיגען אערא־קלוב „הגמל המע־פף" אינזש. ד. האלבערשטאט.

אין דער פויליש־ארץ־ישראלדיגער האנדעלס קא־מער איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט דער בעטיי־ליגונג פון אינזש. האלבערשטאט אויף וועלכער דער לעצטער האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון תל־אביבער אעראקלוב.

אינזש. ד. האלבערשטאט איז דעלעגירט געווארען קיין פוילען דורכן אעראקלוב אין תל אביב. כדי איינ־צוקויפען אין פוילען אעראפלאנען פארן קלוב. די בע־מיהונגען פון אינזש. האלבערשטאט זענען געקרוינט געווארען מיט ערפאלג. די הויפט פערוואלטונג פון ל. א.פ.פ. האט ערטיילט דעם א"י'דיגען אעראקלוב א סובווענץ פון 3000 זלאטעס אויף צו ערמעגליכען איינצוקויפען אן'אעראפלאן אין פוילען אויף דעם זעלבען צוועק האט אויך אסיגנירט א סומע פון 2000 זלאטעס מאיאר ק. זיעמבינסקי וועלכער האט לעצטענס געמאכט א לופטרייזע פון פוילען קיין א"י.

אויף דער קאנפערענץ אין דער פויליש־ארץ־יש־ראלדיגער האנדעלס קאמער איז בעשלאסען געווארען צו שאפען ביי דער קאמער א פליה סעקציע ווי אויך א קאמיטעט פון פריינד פון א"י'דיגען אעראקלוב, עס איז אויך גענומען געווארען צו קענטניש די מיט טיילונג פון אינזש. האלבערשטאט אז די אפיציעלע אינסטאנצען פון פוילישען פליה וועזען האבען אויס געדריקט זייער גרייטקייט צו ערטיילען איינינע פלע־צער פאר פערזאנען וועלכע ווילען געניסען פון די פילאטאזש קורסען כדי שפעטער צו פאהרען קיין ארץ ישראל.

ספארט

אינטערנאציאנאלע פוסבאל-מעטשעס

פוילען — עסטרייך 0:1
רעפרעזענטאנץ פון טשענסטאכאוו — הכח (ווין) 1:2
רוך — פ.ס.ק. (שטוטגארט) 0:2
עסטרייך — אונגארן 4:4
לעמבערג — דייטש — שלעזיען 0:1

צווישען שטעטישע פוסבאל-מעטשעס

קראקא — לאדז 1:4
א.ק.ס. (שלעזיען) — קראקאוו 2:3

פריינדשאפטס-מעטשען אין לאדז

ל.ק.ס. — ל.ט.ט.ג. 2:2

מעטש וועגען מייסטערשאפט פון „ב" קלאס

הוראגאן — טור 1:4

פירטעל-פינאל פון די „ווילדע" פוסבאל-קלובען

יעדראשטש — לארושאנקא 0:0
פושישלאשטש — סטושעלעץ 0:1

Dr. med
Sadokierski
כירורג פון ציין און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	90.00
3 פראצענטיגע בוידאוולאנע		—	40.75
4 „ דאלארובקא		—	51.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)			62.38
5 „ווארשאווער ב.-ב.		1934	54.00
5 „ לאדזער			49 00
ענגלישער פונט	—	—	26.04
דאלאר אפיצ.	5.31	נישט-אפיציעל —	5.41
גאלד-דאלאר	—	—	9.11
גאלד-רובל	—	—	4.48
דייטשער מארק	—	—	1.52

נור עטליכע טעג אין לאדז!

CYRK STANIEWSKICH

na placu przy ul. Bandurskiego (d. Anny)

אנהייב טעגליך 8.30 אוונט, דינסטאג, מיטוואך, שבת און זונטאג פארשטעלונגען פון 4.30 נ. כמ. די פערקלענערטע פרייזן. די מענאזשעריע איז אפען טעגליך פון 10 פריה ביז 7 אוונט. איינטריט 25 גר.

ס'איז געקומען קיין לאדז אויף איינציגע טעג די רעפרעזענטאציאנס-אפטיילונג פון דער נייער קאנסטרוקציע
מיט א נייעם רעוועלאציאנס-פראגראם: צווישען אנדערע אטראקציעס מיט ??? MISS OKULTA אין דער שפיץ.
פענאמענאלע דרעסור פון בערען פון Guldan, Willards ווירטואזען אויף אקארדעאנען. Rybes Manes
Tłumow סענסאציע פון דער גאנצער וועלט. Raspini פענאמענאלע עקוויליבריסטען אויף פריי-שטעהענדע לייטערס.
Aldon פליהענדע קלאסישע גימנאסטיקער. J. Fontner הערליכע זשאקייען ווי אויך 12 רעקארד-אטראקציעס.

קירצליך א גרויסע איבעראשונג פאר יודען
די ריהרענדע דראמע פון יודישען לעבען
בר-מצוה
אין די הויפטראלען:
בארים טאמאשעווסקי
יאסעל ראזענבלאט

1-טער אריגינעלער אמעריקאנער 100-פראצענ-טיגער קלאנג-פילם, גערעדט און געזונגען
אין יודיש
אויסערדעם אין דעמזעלבען פראגראם די גרויסע רעוויע אין 8 אקטען אין דער יודישער שפראך
„געלעבט און געלאכט"

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!!
דאס מעדעל פון די וואלקענס
ליבעס-פאעמע א. ג.
אין די הויפט-ראלען: JOSE MOJICA, ROSSITA MORENO
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען.
אנהייב 4.30, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.
נעכסטער פראגראם: „די לאכעדיגע אויגען" מיט SHIRLEY TEMPLEY אין די הויפט-ראלען.

צו פערקויפען

אנ'עקזיסטירענדען פון 40 יאהר און גוט פראספערירענדען
לאגער פון גלאז און פארצעלאן
צו ערפאהרען פיעטריקאווער 50, וו. 7 פון 9 ביז 10 פריה און פון 2 ביז 4 נאכמיטאג.

נאר פאר מענער!

דער לאנג-עקזיסטירענדער לאדזער ערשטקלאסיגער ספעציאליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פאריז.
ווער עס וויל טראגען הויזען לויט דער לעצטער מאדע דארף זיך ווענדען נאר צו דעם ספעציאליסט פון הויזען.
B. FAJWLEWICZ אלעע 1. מאי 2, פראנט, 1. שטאק
רעקלאמע פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

שנעל-דרוקעריי בראמבערג

צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09

פיהרט אויס:
פריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנשען, פערלאבונגס- און חתונה-קארטען, ווזיט-קארטען, פריקא- און קאנטאקטע-עטיקעטען, שטרימף-באנדעראלן

רעעל, שנעל און מאדערן, און ביליג!!!

„PRACA"

פרויען-פאך-קורסען ביי דער געז.
צו פערשפרייטען פאך-קענטנישען צווישען יודישע פרויען.
וואָלטשאנסקא 21, טעל. 167-15
נעהמט אן איינשרייבונגען:
1) קונסט-שטיקעריי,
2) דאמען-שניידעריי-צושניידען,
3) גארסעטען-פאך-צושניידען,
4) הוטען-פוצעריי,
5) וועש-נייהען-צושניידען,
6) אנדולאציע,
7) מאניקור.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 9—13 און פון 15—19.

צאהן-ארצט
M. URBACH-KWAŁOWA
פאמארסקא 10
נעהמט אן פון 11—2 און 4—7 אוונד.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוונט, זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע
פאר וועבעריש-קראנקע
מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

ד"ר מ. וויינבערג
מעד.
נערווען-קראנקהייטען (עלעקטריזאציע)
זשעראמסקיעגא 25, טעל. 172-20
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 5—8 אוונד.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

עס ווערען געזוכט יונגעלייט און פרויליינס צום פערשפרייטען א מאסען-ארטיקעל פארן שטובען-געברויך. אפערטען אונטער „קליינע קאציע" אין אדמ.

קוואליפיצירטע שטריקער-ארבייטער ווערען געזוכט ביי פינקעלשטיין, קאשטשעלנע 4. 1900

פערשידענעס

א שותף צו א געזיכערטע פרנסה זאפארט צו פערגרעסערן א פאבריקאציע פון א נייעם פאטענטירטן מאסען-שטרימף-ארטיקעל. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „5000".

Przyjmę jednego pana na mieszkanie. Cegielniana 8, m. 15.

ד"ר מעד.
וויקטאר מיללער
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעצ. רעוומאטישע קראנקהייטען)
שענקיעוויטשא 40, טעל. 146-11
נעמט אן פון 4.30 ביז 7 אוו.
קאבינעט פון פיזיקאלישע טעראפיע.

DR. MED.
Szymon Grynberg
פילסודסקיעגא 55, טעל 168-58
(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט אורין, פלעגמע א. א.
מויפן מעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאך מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען־רעזולטאטן

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו.

לעטשניצע
פאר וועעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאבינעט
וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. **L. Suchowczycki**
כירורג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Gdańska 11
(רוג קאנסטאנטינער) טעל. 123-47.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמ.

Dr. **J. Herszfinkiel**
ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקומען
נעהמט אן ביי זיך זשעלאנא 8a, טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פאמאץ" אלעקסאנדראווסקא 1.

Doktór
A. S. TENENBAUM
Piotrkowska 109, tel. 220-25
powrócił.

Dr. med. H. HAMMER
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
11 listopada 32 (róg Gdańskiej)
Telef. 128-39 טעלעפ.
נעמט אן פון 3 ביז 7 אוונד.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8[30].

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: [illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.